

NEVO TIIJA -HANKE

Maksatuskausi 1.1.-30.4.2018

Toimittanut Mertsu MEDI Ärling

Diak

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Nevo tiija -hanke

KUMULATIIVINEN TIIVISTELMÄ

Nevo tiija – uusi aika on Suomen romanien yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen ja hyvinvointiin keskittyvä ESR-hanke, joka toteuttaa romanipoliittisen ohjelman seurantaraportin (2013) edellyttämiä toimenpiteitä. Hankkeen päätavoitteena on, että romanien osallisuus, hyvinvointi ja yhdenvertaisuus sekä työ- ja toimintakyky ja mahdollisuudet osallistua työelämään ja palveluiden piiriin paranevat.

Nevo tiija on ensimmäinen suuri valtakunnallinen monesta osatoteuttajasta koostuva yhteishanke. Ensimmäiseksi isoksi hankekokonaisuudeksi sillä on paljon opittavaa ja sovellettavaa onnistumisen ja erehtymisen kautta. Diakonia-ammattikorkeakoulun osalta maksatuskausi oli yhtä kiireinen ja työntäyteinen kuin aikaisemmatkin maksatusjaksot. Tehtävänä oli sekä koko hankkeen hallinnointi että hallinnoijan sisällölliseen osuuteen liittyvät tehtävät. Toimintakausi sisälsi myös mallinnuksiin, loppujulkaisuun sekä viestinnälliseen näkyvyyteen ja vaikuttamiseen liittyviä toimintoja.

Hankkeessa on kokeiltu ja kehitetty paljonkin uusia asioita, joita osatoteuttajat eivät perustyönään tee. Osa nousee suoraan hanketekstissä luvatuista asioista ja tulostavoitteista mutta osa myös hanketekstin ulkopuolelta mutta hankkeessa innovoiduista asioista. Yhteensä sosiaalisia innovaatioita työstettiin malliksi 16 kpl (mallit liitteinä).

Mikä hankkeessa on ollut hyvää?

Hankkeen näkyminen median kautta on ollut erinomaisen hyvää ja monipuolisesti eri medioita hyödyntävää. Median monimuotoisuutta käyttämällä on positiivista romanitietoutta viety eteenpäin kampanjoilla, mainoksilla ja tiedottamisilla sekä positiivisella provosoinnilla. Sisällöillä on vaikutettu sekä yhteiskuntaan että romaniyhteisöön myönteisesti – tämä todentuu mm. saaduista palautteista. Yhteensä mediaosumia oli maksatusjaksolla 20 kattaen kaikki valtakunnalliset päämediat (IS, IL, YLE aamu-tv, MTV3 10-uutiset, HS + muut) joka on merkittävä määrä. Medianäkyvyydessä ja sen herättämässä yleisessä keskustelussa on käsitelty hankkeemme ydinasioita.

Hankkeessa on ollut myös selvästi tekemisen meininki, joka onkin näkynyt toiminta- ja tapahtumarikkaana maksatusjaksona samalla tavalla kuin

edelliset maksatusjaksot. Romanien itsensä osallisuus hankkeen tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnittelussa, kehittämisessä ja hankkeen toteutuksessa on ollut vahvaa koko hankkeen ajan, vaikka vieläkin enemmän olisi saanut olla mukana. Jo se, että hankkeessa itsessään 26 työntekijästä 17 työntekijää on romanitaustaista, on saavutus. Romanit ovat hankkeen tekemän työn kautta rohkaistuneet, voimaantuneet ja aktivoituneet itse toimijoiksi eikä vain palveluiden käyttäjiksi.

Hankkeen yleistavoitetta romanien yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääntymistä on edistetty hankkeen kautta monin eri toimenpiteiden onnistuneesti. Hankkeessa kehitettyjä toimintakonsepteja on otettu käyttöön sekä osatoteuttajien että myös muiden kuin hankkeeseen osallistuneiden tahojen toiminnassa. Jotkut toimintakonseptit, kuten mahdollisuuksien päivä koulutus- ja työllisyysmessut jouduttiin laittamaan hyllylle, vaikka konseptina se olikin hyvä ja sai paljon hyvää aikaiseksi niin koimme kuitenkin, ettei sen vaikuttavuus ollut tarpeeksi kattava ja tulostavoitteita saavuttava. Messujen aikaikkuna ei ollut nyt mutta se voidaan ottaa uudelleen käyttöön myöhemmässä vaiheessa.

Hankkeen toimenpiteisiin, sosiaaliseen kuntoutukseen ja toimintakyvyn edistämistoimiin on ohjautunut hyvin väkeä. Sosiaalisen kuntoutuksen kautta on tuettu syrjäytyneiden henkilöiden paluuta yhteiskunnalliseen osallisuuteen vahvistamalla kuntoutettavan sosiaalista toimintakykyä ja sosiaalisen vuorovaikutuksen edellytyksiä. Hankkeen toimien kautta työllistyneiden määrä on mitattavissa. Työllistymisen muodot ovat monimuotoiset niin kuin olettaa saattaa. Kuntien toimijoita, viranomaisia ja päättäjiä hankkeen tapahtumiin ja koulutuksiin on osallistunut toista sataa.

Erityisen hyväksi hankkeessa on koettu yhteishenki ja innovatiivisuus. On uskallettu rohkeasti kokeilla erilaisia toimintoja osallisuuden, hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämiseksi. Jokainen hankkeen osatoteuttaja on syventänyt kehittämistyötään arvioiden ja myötäillen kentän tarpeita.

Hankkeella on ollut vahva ja selvä vaikutus useaan eri suuntaan (360°). Hankkeen kautta on kyetty herättämään hyvää, kriittistä ja rakentavaa keskustelua sekä yhteiskunnallisesti että yhteisön sisällä. Hankkeen avulla on tavoitettu varsinaista primaarikohderyhmää hyvin mutta sen ohella myös sekundaariryhmiä.

Mitä haasteita on ollut hankkeessa?

Useissa pohdinnoissa ja keskusteluissa sekä peilatessa hankkeiden tulostavoitteisiin on tullut vahva ajatus, että kohderyhmänämme (työelämän ulkopuolella) olevat romanitaustaiset henkilöt eivät ole omassa kasvussa tai urakehityksessään vielä siinä vaiheessa, että he näkisivät hankkeiden kautta saadun avun ja hyödyn ajankohtaisuutta tai että sillä olisi selvästi positiivisia vaikutuksia omaan elämäntilanteeseen.

Hankkeen avulla on kylläkin vahvasti vaikutettu romanien työ- ja toimintakykyyn sekä mahdollisuuksiin osallistua työelämään. Mutta näyttäne siltä, että kynnyksien madaltamisista huolimatta työskentelemme vielä liian korkeissa tavoitteissa, kun puhumme työllistymisestä ja osallistumisesta johonkin. Tarvitaan vieläkin enemmän yksilöllisempää kohtaamista ja ns. asiakasrajapinnalle menemistä ja siellä viipymistä. Hanke on pyrkinyt parhaansa mukaan toimimaan tuolla rajapinnalla. Erityisen vaikuttavana toimintana, joka on saanut myös kentältä hyvää palautetta, on ollut teemapäivät. Niiden kautta on päästy vaikuttamaan ja käsittelemään mahdollisia esteitä ja mahdollisuuksia, joita elämään, osallisuuteen ja osallistumiseen sekä koulutautumiseen ja työllistymiseen liittyy. Mutta niin kuin olettaa saattaa työ on hidasta.

Erityisenä huomiona hankkeen kautta on todettu, että yhteiskuntaan vaikuttamisen sijaan painopiste tulisi olla tällä hetkellä enemmän yhteisöön päin. Hankkeen kautta on tullut vahva luottamus siihen, että yhteiskunnan ovet kyllä saadaan auki. Isompi haaste on, että saadaanko ovesta sisään astujia.

Erityisesti hankkeessa esiin nostettuja haasteita ovat olleet työntekijärekrytoinnit. Vaikka hankkeessamme on positiivista se, että 17/26 työntekijästä on romanikulttuurin asiantuntijoita (romanitaustaisia), niin sen haittapuoli ilmenee ammatillisuuden heikkoutena. Osallistujien saaminen täyttämään osallistujalomakkeita tai kykyviisarilomakkeita on tuottanut isoja haasteita. Kykyviisarin kysymykset sellaisenaan eivät toimi kulttuurisensitiivisistä näkökulmasta.

Aluekohtaisen haasteen on tuonut myös romanitaustaisten viranomaisten vastaisuus Nevo tiija -hanketta kohtaan, joka on ilmennyt vallankäyttönä tai käyttämättömyytenä. Saattanee olla myös niin, että syy on vauhdikkaan hanketyön ja perinteisemmän virkapohjaisen työn yhteensovittamisesta. Syy on kuitenkin kaikissa jäänyt hämärän peittoon. Romaniyhteisössä vaikuttavien henkilöiden hankevastaisuus on myös heijastunut osalle

romanikenttää. Tätä vastaisuutta on kuitenkin kyetty purkamaan onnistuneesti tiedottamisen ja viestinnän avulla.

Muuta huomioitavaa

Hankkeessa kokonaisvaltainen työote on ollut alusta alkaen ennaltaehkäisevää ja ylisukupolvista syrjäytymiskierrettä katkaisevaa. Hankkeessa on myös tehty systemaattista etsivää työtä kaikkein heikoimmassa asemassa olevien romanien löytämiseksi. Kaikessa toiminnassa on tarkattu kulttuurisensitiivistä lähestymistapaa ottamalla huomioon romanien heterogeeninen monimuotoisuus.

Hankkeessa on kehitetty erilaisia vertaistuen muotoja ja sitä kautta myös vahvistettu romanien omaa toimijuutta sekä asiantuntemuksen käyttöön ottamista sekä hyödynnetty ja vahvistettu romaneiden valmiuksia käyttäen erilaisia verkkopalveluita. Hyvänä esimerkkinä vertaistuenmuodosta on hankkeessa koulutetut 14 kokemusasiantuntijaa, joita kunnat, järjestöt ja laitokset voivat hyödyntää. Tätä kautta on haluttu vahvistaa romanien myönteistä näkyvyyttä eri alueilla.

Niin maksatusjaksolla kuin koko hankkeen ajan on myös työskennelty ennakoivasti ja ennaltaehkäisevästi sellaisten ryhmien kuten vankilasta vapautuvien ja päihteiden käyttämisen lopettaneiden kanssa, syrjäytymisvaarassa olevien aikuisten romanien sekä romaninuorten, joilla ei ole koulutusta ja joilla on vaara joutua työelämästä syrjään. Tähän työhön on panostettu erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Yhä suurempi osa palveluista siirtyy verkkoon. Hankkeessa onkin vahvistettu romaneiden valmiuksia hyödyntää näitä palveluita. Suurin osa erityisesti hankkeen kohderyhmästä odottaa ja tarvitsee vielä kasvotusten tapahtuvaa palvelua ja ohjausta.

Maksatusjaksolla tuotettiin romaneista tehtyihin selvityksiin ja tutkimuksiin pohjautuva toimintakykyä ja työllisyyttä edistävä koulutusmalli intersubjektiivisesti romanien ja eri alojen asiantuntijoiden kanssa. Mallista tuotettiin myös ylempi korkeakoulutasoinen opinnäytetyö hankkeelle. Opinnäytetyössä tuodaan myös esille kootusti romanien osallisuuteen, syrjäytymiseen sekä työllisyyteen vaikuttavat tekijät. Opinnäytetyö on luettavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/145076>

Hankkeessa on tuettu tarpeen mukaan romanien yrittäjyyttä yhtenä työllistymisen mahdollisuutena mutta se ei ole yltänyt sellaisiin tavoitteisiin kuin toimintasuunnitelmassa sille asetettiin. Hankkeen avulla kaksi erilaista yritystä on kuitenkin polkaistu käyntiin. Toinen catering-alalle ja toinen kiinteistöhuoltoalalle.

Romaniyhteisön sisälle on vaikutettu jokaisen osatoteuttajan tekemän henkilökohtaisen työn kautta mutta aivan erityisesti Teemapäivät konseptin kautta. Teemapäivillä on strukturoitujen keskustelujen aiheiksi nostettu esiin mm. asenteet, arvot, voimaantumisen uhriutumisen sijaan sekä parisuhteen ja perheen hyvinvointi. Teemapäivät-konseptilla on tavoitettu valtakunnallisesti romaneja ympäri suomea. Teemapäivät on koettu myös tärkeimmäksi keinoksi vaikuttaa romaniyhteisön muutokseen ja osallisuuden lisäämiseksi.

Erilaisten viranomais- ja opiskelijavalmennuksien (koulutuspäivien) kautta on kyetty vaikuttamaan työllisyys-, sosiaali- ja terveys- ja ohjauspalveluiden kehittämiseen sekä asenteisiin sekä romaniasiakkaita että muita vähemmistöasiakkaita kohtaan. Saadut palautteet ovat olleet 99% positiivisia. Pidettyjen valmennus/koulutuspäivien, kuten Monimuotoinen Suomi – työpaja romanikulttuurista ja Kotimaani onmpi Suomi – Romanit 500 vuotta 100-vuotisessa suomessa on voitu vaikuttaa laajasti eri puolella Suomea useiden eri alojen viranomaisiin ja tuleviin työntekijöihin. Erityinen lähestymiskulma on ollut tilaisuuksissa hyvä asiakaskohtaaminen, enemmän samanlaista kuin erilaista sekä kulttuurista nousevat hyveet työelämän käyttöön.

Hankkeessa toteutetun avoimen tiedottamisen ja viestinnän kautta uskotaan, että romaniväestöllä on aikaisempaa tietoisempi ymmärrys Nevo tiija - hankkeesta, yhteiskunnan palveluista sekä niiden saavutettavuudesta ja vaikutuksesta omaan elämään kuin myös eri palveluiden sisällöistä ja käyttömahdollisuuksista. Romaniväestön luottamusta on vahvistettu yhteiskunnallisiin palveluihin.

Hankkeessa on tehty laajaa ja monipuolista yhteistyötä erilaisten romanijärjestöjen ja -yhdistysten, oppilaitosten, kuntien ja valtakunnallisten laitosten kesken niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti.

Näemme myös, että romaniasioiden osaaminen on levinnyt keskushallintotasolle asti. Joidenkin asioiden kohdalla paremmin ja joidenkin asioiden kohdalla tarvitaan vielä petrausta.

Tilastotietoja koko hanke ajalla 1.8.2016–30.4.2018:

Kohderyhmän asiakastapaamiset	2049
Kohderyhmän puhelin/some/e-mail kontaktit	9236
Työ- ja opiskelupaikkailmoituksia (FB)	675
Yhteistyötahojen tapaaminen	302
Yhteistyötahojen sähköpostikontaktit	629
Yhteistyötahojen puhelin/ some kontaktit	519
Viranomaistapaamiset	133
Seminaarit/Koulutustilaisuudet krt.	143
Viranomaisten sähköpostikontaktit	286
Aikuisperuskoulu	11
Jatko-opiskelemaan lähteneet	42
Työllistyneiden kokonaismäärä	103
- josta oppisopimuksia	10
Yrityksen/toiminimen perustaneita	6
Työkokeilijat	19
Mentorointiohjelma - työllisyyttä edistävä	12
Osallistujia saavutettu hankkeen alusta	483/625
joista naisia	298/403
epäselviä	13
THL:n tutkimukseen osallistuneita hankkeen alusta	n.250/300/1000
Somesuraajia Romanian osallisuus -sivuilla	1250
Sivuja katsottu koko hankkeen aikana	696 732

Sisällys

KUMULATIIVINEN TIIVISTELMÄ	1
Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy	8
Diak/oulu	11
Diak/Kuopio	12
Suomen Romanifoorumi	13
THL/Roosa	22
ODL/ Karola	26
Helsingin kaupunki – nuortenpalvelut	31
Vantaa työllisyyspalvelut	33
Liitteet: Sosiaalisia innovaatioita	38

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU OY

HALLINNOINTI

Hallinnointiin liittyvät asiat ovat maksatusjaksolla olleet melko keveät. Helsingin kaupungin ja hallinnoijan kustannuspaikoilta siirrettäviin varoihin liittyvää muutoshakemustoimenpiteet ovat jonkun verran työllistäneet. Yhteistyö ja yhdessä tekeminen romanijärjestöjen ja viranomaisten tai muiden toimijoiden kanssa on ollut hyvää ja hedelmällistä.

Maksatuskauden aikana ohjausryhmä kokoontui kerran 13.2.2018. Kevään aikana projektipäällikkö kartoitti hankkeeseen liittyviä muutostarpeita. Muutos tarpeita ilmaantui vain Helsingin kaupungilla sekä hallinnoijalla. Helsingin osatoteutuksessa haetaan muutoshakemuksella yhden kokoaikaisen työn jakamista 50/50.

TOIMINTA

Hankkeiden ja muiden toimijoiden yhteistyötapaamiset/työpajat

Kaikille hanketoimijoille pidettiin eri teemoilla järjestettyjä yhteistyötapaamisia (6.2. ja 28.3 sekä 16.4.). Niissä käytiin läpi osahankkeiden kuulumisia ja annettiin ohjausta hankkeen hallinnointiin sekä toimintaan liittyen. Erityisen paljon painoarvoa kevään tapaamisissa kohdistettiin hankkeessa tuotettuihin sosiaalisiin innovaatioihin. Niiden lisäksi työpajoissa käsiteltiin loppuraportointiin liittyviä kysymyksiä sekä loppujulkaisu asioita. Osatoteuttajilla sekä ohjausryhmäläisillä on teetätetty oma-arviointia. Liite 1.

Erilaisiin neuvottelu- ja seminaari- sekä koulutuspäiviin on tälläkin maksatusjaksolla osallistuttu useissa eri kaupungeissa ja ryhmien kanssa. kokonaisuudessa hankkeen alusta maksatusjakson päättymiseen näkyy tilastossa. Päivissä on käyty lävitse romaneiden osallisuutta, hyvinvointia, koulutusta ja työllistymistä.

Romaninuorten työllisyyttä edistävä mentorointikokonaisuus sai alkunsa maksatuskauden aikana. Erityisenä tukena ja promoottorina mentorikuvioissa ovat toimineet sisarhankkeen projektipäällikkö sekä Etelä-Suomen Avin ylijohdaja. Mukaan lähti 25 työelämässä esimiesasemassa olevaa mentoria, joista naisia on 20. Vastaavasti actoreita ohjelmaa saatiin

ilmoittautuneiksi vajaa 30. Seuraavalla maksatusjaksolla nähdään ja voidaan arvioida todellisten osallistujien ja sitoutuneiden määrää sekä sisältöä.

Ohjaus ja neuvonta

Projektipäällikkö on maksatuskauden aikana tavannut henkilökohtaisesti 18 asiakasta ja antanut heille työllistymistä koskevaa neuvontaa ja ohjausta. Heistä kaikki eivät ole kuitenkaan tulleet hankkeeseen varsinaisesti sisälle. Puhelinneuvontaa on annettu 23 henkilölle. Lisäksi romaniasiakkaita on kohdattu erilaisten tapahtumien yhteydessä useita kymmeniä, jolloin ohjausta on annettu nk. lennosta.

Monimuotoinen Suomi -työpaja romanikulttuurista

Maksatuskauden aikana toteutimme yhdessä Tsetanes naal -sisarhankkeen sekä Taiteen edistämiskeskuksen ja Opetushallituksen kanssa Monimuotoinen Suomi -työpaja romanikulttuurista viranomaisille ja korkeakouluopiskelijoille Porissa 9.4., Seinäjoella 12.4, Joensuussa 18.4, Savonlinnassa 19.4. ja Vantaalla 24.4. Sisältö koostui kahdesta päätavoitteesta: 1) Älä kohtaa kulttuuria vaan ihminen kulttuurinsa kanssa sekä 2) meistä jokainen (erityisesti viranomaiset) on portinvartija ja mahdollistaja toiselle ihmiselle päästä elämässään eteenpäin. Työpajoissa käytiin lyhyesti läpi asiakaskohtaaminen, romanikulttuurin yhtäläisyyden suomalaisen kulttuurin kanssa, romaneiden koulutuksen ja työllistymisen haasteet ja mahdollisuudet sekä romanikulttuurista nostetut hyveet työllistymisen tukena. Koulutukset herättivät joka paikkakunnalla vilkasta keskustelua ja hyviä oivalluksia. Saatua palautte eri paikkakunnilta oli 90%:sti positiivista ja koulutus vastasi tarpeisiin. koulutuksissa mukana yhteensä 84 henkilöä.

Mediakampanjat

Koko kevään aikana on yhteistyössä sisarhankkeen Tsetanes naal ja Taiteen edistämiskeskuksen sekä Vantaan työllisyyspalveluiden kanssa työstetty syksyllä 2018 esitettäviä mediakampanjoita, joissa on suunniteltu olevan kaksi osaa: ensisijaisesti romaneille sekä ensisijaisesti työnantajille suunnattu.

Mahdollisuuksien päivä – Romanien koulutus- ja työllisyysmessut

Mahdollisuuksien päivä – messukonsepti on osoittautunut toimivaksi tavaksi tavoittaa koulutuksesta ja työllistymisestä kiinnostuneita romaneita. Näissä

tapahtumissa myös alueen eri toimijat kohtaavat keskenään ja heidän kuvansa romaneista opiskelijoina ja työntekijöinä laajenee.

Neljännet messut pidettiin Jyväskylässä 6.3. Tapahtuma onnistui hyvin: näytteilleasettajia oli 44 ja messut tavoittivat 175 kävijää. Pidetyin messun jälkeen kuitenkin todettiin, että vaikka konsepti on hyvä, ei sen kautta päästy eikä päästä niihin tulostavoitteisiin, jotka messuille asetettiin konseptina. Arvioinnin jälkeen päädyttiin yhteiseen ymmärrykseen, että aikaikkuna; romanien valmius ja tarpeet sekä osaaminen hyödyntää messutarjontaa eivät kohtaa toisiaan.

Tuumasta töihin -koulutusmalli

Jo viime maksatuskaudella työstettyä työllisyyttä edistävä koulutusmallia on aktiivisesti jatkettu kevään 2018 maksatuskauden aikana.

Tuumasta töihin -malli on saanut lopullisen muotonsa ja sen ympärille lähdettiin Pohjois- ja Etelä-Savon alueille rakentamaan omaa ESR-hanketta toimintalinja3. Uudenmaan alueelle vastaava hanke on vielä prosessissa.

Hankkeelle ja koulutusmallista tehtiin myös ylempään

Viestintä ja muu näkyvyys

Medianäkyvyys on maksatuskaudella ollut hyvää ja monipuolista, laajasti saatu näkyvyyttä eri valtakunnallisissa medioissa sekä pää tv:t: Yle 1 aamu-tv primeaika ja MTV3 10 uutiset että HS ja TS sekä IS ja IL -lehdet. Yhteensä 20 osunia.

Erilaisia päivityksiä liittyen työllisyyteen 215 (työpaikkailmoituksia yms.) ja koulutukseen 60 (kurssit ja opiskelupaikat sekä tukipajat) FB-sivuille on päivitetty hankkeen aikana muita päivityksiä 975 päivitystä. FB-päivityksen nähneitä 275 358, johon reagoi 17 638.

Hankeyhteistyö

Hankkeen projektipäällikkö on osallistunut säännöllisiin kolmen vankityötä tekevän romanihankkeen tapaamisiin. Nämä ovat Diakin Tšetanes naal ja Nevo tiija sekä Risen Vankeusaika mahdollisuutena.

Hankeyhteistyötä on tehty myös Diakin Opin portailla Pohjois-Pohjanmaalla ja Satakunnassa-hankkeiden kanssa sekä jossain määrin myös muiden Diakin hankkeiden kanssa.

Hankkeessa on osallistuttu Sokra-koordinaatiohankkeen toimintaan ja sitä kautta tutustuttu myös muiden TL5 -hankkeiden tavoitteisiin ja toimintoihin.

DIAK/OULU

Tammikuussa jatkettiin yhteistyötä Teuvan Aikuiskoulutus keskuksen kanssa. Erilaisten työpajojen kautta käytiin opiskelijoiden kanssa yleisesti työn mutta aivan erityisesti ompelijan ammatin kautta erilaisia kuormitus tekijöitä työssä ja sitä kuinka niihin voi omalla toiminnallaan vaikuttaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Samalla myös tiedotimme opiskelijoille uudesta matalan kynnyksen toimitilastamme ”Meidän tupa”.

Uusien toimitilojemme avajaisia pääsimme remontin jälkeen juhlistamaan viranomaisille 9.2.2018 ja romaneille 14.2.2018 juhlistaen samalla ystävänpäivää.

Hankeyhteistyökuvioita suunniteltiin yhdessä ITU II -hankkeen kanssa, joka jatkaa meidän hankkeen jälkeen vuoteen 2020. myös yhteistyö Naisten kulman Senja Valentinin kanssa toi toimintaan uutta tuulta ja voimavaroja.

Erilaiset aktiviteetit miehille ja naisille jatkuvat normaaliin tapaan ja kävijämäärä vaihtelevat muutamista useaan kymmeneen. Myös monenlaisia hanke ja aktivointitapahtumia on pidetty eri ikäisille miehille ja naisille. Näiden lisäksi on annettu myös henkilökohtaista asiakasneuvontaa sekä autettu alueelle uuden romaniyhdistyksen perustamista yhteistyössä Romanifoorumin kanssa

Rekrytointi tapahtumassa kahdelle kolmelle nuorelle saatiin ravintola-alalta keikkatöitä. Kaiken kaikkiaan työllistyneitä on tällä maksatusjaksolla viisi.

Kevään mittaan on tehty SFR:n ja AVI:n kanssa yhteistyötä saaden Ouluun ensi elokuun alkuun teemapäivät 7-8.8.2018 Näiden päivien piti alun perin toteutua jo toukokuussa, tila ongelmien vuoksi tilaisuus siirtyi syksyyn.

Teimme myös yhteistyötä Taike:n Tiia Svats:n kanssa kun hän keräsi haastatteluja romaneilta Minustako taitelija –selvitykseen, joka osaltaa myös edistää romanitaiteilijoiden työllistymistä.

DIAK/KUOPIO

Alkuvuonna Kuopiossa keskityttiin perustoimintaan ja pidettiin aktiivisesti yllä paikalliseen romaniväestöön sekä yhteistyökumppaneihin ja viranomais-, järjestö- sekä oppilaitostasoilla. Kuopiossa myös panostettiin aktiivisesti Kuopion Roma ry:n yhdistystoiminnan kehittämiseen, koska tavoitteena on, että toimintamalli siirtyy hankkeen päättymisen jälkeen romaniyhdistyksen työksi.

Yhdistystä autettiin tekemään STEA :lle hakemus Paikka auki –ohjelmasta kahden henkilön palkkaamiseen yhdistyksen hallinnon ja tiedottamisen sekä toimintojen hoitamiseksi. STEA:lta saatiin myönteinen avustusesitys toukokuussa yhden romaninuoren palkkaamiseen.

Maksatuskaudella on käyty erilaisia yhteistyökeskusteluja erilaisten toimijoiden kanssa. Erityistä keskustelua on käyty romaninuorten työllistämisestä sekä niistä tekijöistä, jotka vaikuttavat työllistymisen mahdollistumiseen.

SUOMEN ROMANIFOORUMI

Maksatusjaksolla kokemusasiantuntijakoulutus saatiin päätökseen (yht. 10 viikonloppua). Kokemusasiantuntijoita valmistui 14 henkilöä, joista neljä oli naista. Valmistumisen jälkeen osallistujista neljä miestä lähti jatkokouluttautumaan.

Maksatusjaksolla toteutettiin myös VERME-koulutus suunnittelun yhteistyössä Järvenpään Seurakuntaopiston kanssa. Koulutus järjestetään kokemusasiantuntijakoulutuksen käyneille ja se alkaa syksyllä 2018.

Teemapäiviä järjestettiin maksatusjaksolla yhteensä 9 kertaa. Yhteensä osallistujia oli 366 henkilöä.

Yhteistyössä Risen ja Vamoksen kanssa suunniteltiin erilaisia toimintoja, kuten teemapäivät, eri vankiloihin.

Erilaisia vertaisryhmiä kokoontunut Romanifoorumin tiloissa maksatuskaudella kolmesti. osallistujamäärä on vaihdellut 1-3 välillä + omaiset. Romanifoorumi otti suurempaa vastuuta toimintakeskus Kipinässä pidetystä perjantain kerhosta.

Maksatusjaksolla on osallistuttu hankkeen yhteiseen mahdollisuuksien päivä – koulutus ja työllisyysmessuille Jyväskylässä sekä ROMPO2 suunnitteluun.

Kokemusasiantuntijakoulutuksen kokonaisuuden, (yht. 10 viikonloppua) toinen puolikas, 5 viikonloppua (pe, la) toteutettiin Nevo tiija ja Tsentanes naal hankkeissa yhdessä Järvenpään Seurakuntaopiston kanssa. Kokemusasiantuntijoita valmistui 14 henkilöä joista 4 naista.

Neljä miestä, kokemusasiantuntijakoulutuksen päättäneistä, hakeutui ammatilliseen koulutukseen.

Kokemusasiantuntijakoulutukseen liittyi useita keskusteluja ja ohjaamista, osallistujien kanssa koulutukseen ja työllistymiseen liittyvistä ja johtavista poluista.

Kaksi koulutukseen osallistuneista miehistä toimii, Romanifoorumin yhteydessä, yksi työntekijänä ja toinen vapaaehtoisena Kipinän toimintakeskuksessa.

VERME-KOULUTUS

Romanifoorumi ja Järvenpään Seurakuntaopisto aloittivat Verme-koulutuksen suunnittelun. Koulutus järjestetään

kokemusasiantuntijakoulutuksen käyneille ja se alkaa syksyllä 2018. Koulutus kestää 4 viikonloppua (pe-la) ja on jatkoa kokemusasiantuntijakoulutukselle, jota se täydentää ja vie siihen liittyviä sisältöjä vielä enemmän käytännön tasolle, esimerkiksi miten tukea paikkakunnan romaneita menemään elämässä eteenpäin (yksilön ja perheen tukeminen, koulutus ja työllistyminen). Kokemusasiantuntijakoulutuksen käyneet osallistujat ovat motivoituneet jatkamaan tässä koulutuksessa.

(RISE hallinnoi Vankeusaika mahdollisuutena hanketta, jossa Vamos on yksi osatoteuttaja.) RISE:n ja Vamoksen kanssa suunnittelimme kevään aikana yhteistyötä kolmessa palaverissa ja useiden puhelinsoittojen välityksellä. Yhteistyökuvioihin liittyi:

Teemapäivien toteuttaminen romanivangeille eri vankiloissa. Osaan vankilavierailuista liittyy vankilan henkilökunnan tapaaminen ja heidän työnsä tukeminen.

Päätimme, että aloitamme Sörkän vankilasta. Lisäksi tavoitteena on Vantaan, Riihimäen vankilat.

Yhteistyökuvioihin Vamoksen ja Risen kanssa liittyi suunnittelu teemapäivierailuista touko-kesäkuussa Huittisten ja Laukaan vankiloihin.

RISE:n henkilökunnan kanssa tapasimme kaksi kertaa Sörkän vankilan henkilökuntaa ja suunnittelimme teemapäiviä romanivangeille Sörkkään sekä mahdollisia tapaamisia henkilökunnan kanssa.

Toteutimme 10.4 ja 24.4 kaksi teemapäiväaiheista tapahtumaa Sörkän vankilan romanivangeille. Osallistujia oli ensimmäisellä kerralla 15 hlö. ja toisella 18 hlö. Näissä kahdessa tilaisuudessa käsittelimme arvoja ja asenteita. Lisäksi olemme viettäneet aikaa vankien kanssa keskustellen muun muassa miten he voisivat käyttää vankeusaikansa hyvin, esimerkiksi suorittaen peruskoulun loppuun ja hakeutuisivat vankilan sisällä suoritettavaan ammatilliseen koulutukseen. Rohkaisimme romanivankeja hyödyntämään kaikkea hyvää toimintaa ja palveluja mitä Sörkän vankila tarjoaa.

Osallistuimme päivän kestävään messutapahtumaan Sörkän vankilassa. Tapahtumassa mukana oli eri yhdistyksiä sekä romani että muita vankeja. Osallistujia tapahtumassa oli yhteensä noin 150 henkilöä.

Romanivankiryhmä on kokoontunut Romanifoorumin toimistolla 3 kertaa ja mukana on ollut keskimäärin 1-3 romanivankia sekä joskus lisäksi heidän

omaisiaan. Vankiryhmän keskustelun aiheet liittyneet jaksamiseen, asenteeseen, arvoihin, miten kohtaan arjen ja mihin suuntaudun, kun vapaudun. Lisäksi, kuinka vanki voisi hyödyntää vankeusajan esim. peruskoulun loppuunsaattamisella ja kouluttautumalla ammattiin, RISE:n hankkeen vankeusaika mahdollisuutena sekä Vamoksen toiminnan puitteissa.

Romanifoorumin kaksi työntekijää ovat mukana maanantaina ja perjantaina toimintakeskus Kipinän toiminnassa. Maanantaina, heidän kanssaan on mukana, työntekijöiden välityksellä Tsetanes Naal hanke ja Helsingin Nuorisoasiainkeskus. Perjantaina on mukana NK ja Helsingin kaupungin etsivä nuorisotyön työntekijä. Toimintaa toteutetaan kerhotoimintaperiaatteella. Kahden työntekijämme lisäksi Kipinässä vierailee muita SRF:n työntekijöitä. Tarkoitus on kohdata ihmisiä, joka ollaan koettu hyväksi monella tavalla, varsinkin kun halutaan tarkemmin tietää Kipinässä käyvien romanien tarpeita ja toiveita.

Palaute ja arviointi

Työntekijätiiminä pyrimme säännöllisesti kuuntelemaan kenttää ja arvioimaan omaa ja toistemme tekemistä, jotta voimme riittävän ajoissa tarttua ja vaikuttaa projektin etenemiseen sen suunnitelman mukaisesti. Olemme tavanneet ja keskustelleet useampien kanssa kuin mitä edellä annetut numerot näyttävät. Romanikenttä on laaja. Tapaamme heitä monissa eri paikoissa ja tilanteissa. Olemme kertoneet heille hankkeesta ja esittäneet hankkeenlinjaista tiedottamista ja muuta asiaan liittyviä neuvoja ja ohjeita.

Vamos – Helsingin Diakonissalaitos

Kevätkaudella -18 Vamoksen Nevo Tiija -toteutuksessa on tehty tiiviisti rakenteissa olevaa asiakastyötä sekä panostettu kehittämiskohteiden mallintamiseen. Pysyvinä asiakastyön viikkorakenteina ovat säilyneet Helsingin vankilan viikottaiset yksilötapaamispäivät ja 3-4 viikon välein pidetyt ryhmät nuorten osastolla. Vantaan vankilassa on kevätkaudella käyty aiempaa harvemmin, osin vankilan resurssivajeesta johtuen, osin potentiaalisten asiakkaiden vähyyden vuoksi. Vantaalla on jatkossa sovittu käytävän suunnilleen parin viikon välein, silloin, kun sopivia asiakkaita vankilassa on. Kontulan D-aseman Vamos Locos-kohtaamispaikalla on kevään aikana ollut aiempaa hiljaisempaa ja olemmekin päivystämisen sijaan jalkautuneet varsinkin kevään tultua aiempaa enemmän Ostarin ympäristöön, Itäkeskukseen sekä Kontula-Vesala-Myllypuoro-akselille. Yksilötapaamisia olemme asiakkaille järjestäneet kauden aikana tarpeen mukaan toimistolle, työkokeilupaikoille, päihdepoliklinikalle, asiakkaan kotiin tai muuhun toiminnan kannalta järkevään paikkaan.

Vamoksen tilat muuttivat vuoden alusta Sörnäisiin, Hämeentie 31:een, mikä on mahdollistanut mm. SDO:n / Vamoksen peruskoulua käyvien asiakkaidemme näppärät tapaamiset samoissa tiloissa.

Tammi-helmikuussa testasimme ryhmämuotoista toimintaa ja vertaistuellisuutta asiakastyössämme Vamoksen uusissa tiloissa., mutta ryhmään syyskauden lopulla lupautuneet nuoret eivät sitoutuneet toimintaan (mm. kiinnijoutumisia, päihteisiin retkahtamisia, motivaation ja elämänhallinnallisten taitojen puutetta), ja jouduimme luopumaan ryhmätoiminnasta ainakin tässä vaiheessa. Yksittäiset ryhmäkokoontumiset esimerkiksi jonkun täsmennetyt teeman ympärillä ovat jatkossakin mahdollisia, mikäli järkevältä tuntuu.

Suomen Romanifoorumin ja Helsingin kaupungin nuorten palveluiden yhteisen Kipinä-toiminnan vakiinnuttua ja Romanifoorumin aloitettua Romaniryhmät Helsingin vankilassa ja avolaitosvankien ryhmät toimitiloissaan Pasilassa, olemme tiivistäneet yhteistyötä SRF:n kanssa ja tehneet työnjakoa mm. siten, että Vamoksessa keskitytään selkeämmin yksilötyöhön. Toisaalta molemminpuolinen asiakasohjaus ja yhteistyökumppanin markkinointi ovat vahvistuneet.

Kauden aikana olemme asiakastyön ohella tehneet runsaasti työmme reflektointia ja laatineet mallinnukset Romanisensitiivisestä parityöstä ja ”Konnat kouluun”-pedagogisesta ohjauskonseptista.

Romanisensitiivisessä parityössä tavoitteena on hyödyntää romanikulttuurin sisältä tulevan työntekijän kulttuurista osaamista ja suhteita ennen kaikkea asiakaskontaktin luomisessa, mutta myös asiakkaan haastavan elämäntilanteen ymmärtämisessä. Työparina toimii kulttuurin ulkopuolinen ammattilainen, ja tavoitteena on, että asiakastyön edetessä työntekijän kulttuuritaustan merkitys vähenee.

Kehitettävien työmallien suunnittelussa ja mallinnuksessa on hyödynnetty hankkeen sisäisten tiimipäivien ja päivittäisen, hyvin aktiivisen työn reflektoinnin lisäksi osatoteutuksen työnohjauskertoja. Työnohjauksessa on myös purettu romanikulttuurin sisäisen avainhenkilön käytön varjopuolia: hyvin haastavissa elämäntilanteissa olevien asiakkaiden tukeminen on erityisen kuluttavaa silloin, kun asiakkaat ovat työntekijälle hyvinkin tuttuja elämän muilta osilta, ja asiakkaiden kipuilu tunkee työntekijän elämään myös vapaa-ajalla. Vastaavaan kuormitukseen ovat törmänneet myös muissa vähemmistöryhmien kanssa työskentelevissä

hankkeissa erityisesti kyseisiä vähemmistöjä edustavat työntekijät. Tätä teemaa tullaan työstämään lisää hankkeen edetessä ja toivottavasti asiaan löytyviä ratkaisukeinoja tullaan raportoimaan myös kirjallisesti.

Työnimeltään ”Konnat kouluun”-konsepti puolestaan on pedagoginen ohjausmalli, jossa tuomiotaan suorittavat romanivangit pyritään kiinnittämään opintoihin ja/tai työelämään tähtäävään työskentelyyn jo vankeusaikana heidän erityistarpeensa huomioiden, ja työskentely jatkuu siviilissä asiakkaan tavoitteita tukien. Osa asiakkuuksista on myös alkanut siviilissä, esimerkiksi tuomioiden välille sijoittuvassa, hyvin stressavassa välitilassa, jolloin asiakkaan on hyvin vaikea omatoimisesti löytää suuntaa elämälleen.

Siviilissä tehtävää työtä vaikeuttavat usein asiakkaiden päihteidenkäyttö ja asumiseen ja taloudenpitoon liittyvät huolet, jolloin kokonaisvaltainen elämänhallinnan kuntoon saattaminen esimerkiksi kuntoutuksen kautta voi olla opiskelua ajankohtaisempaa. Lisäksi siviilissä tapahtuvaa työskentelyä hankaloittavat suuresti asiakkaiden elämäntilanteiden jatkuvat muutokset ja elämäntilanteen epävakauden aiheuttamat vaikeudet sitoutua pitkäjänteiseen työhön: tapaamisia peruuntuu paljon ja viikko sitten tehdyt suunnitelmat eivät tänään enää olekaan adekvaatteja jatkuvien elämäntilanteissa tapahtuvien muutosten (retkahdukset, parisuhdeongelmat, väkivalta ja sen uhka, uudet ja vanhat rikosprosessit...) vuoksi.

Myös vankilassa olevan, opinnoista haaveilevan asiakkaan kohdalla voidaan joutua ohjaamaan muihin palveluihin, ennen kuin täysipäiväisistä opinnoista selviytyminen voisi olla mahdollista.

Kauden tärkeimpinä yhteistyötahoina ovat olleet:

- Vantaan vankila
- Helsingin vankila
- Suomen Romanifoorumi (SRF)
- Kontulan-Vesalan verkosto
- Muut osatoteuttajat
- SDO / Sovinto
- Krits nuorten toimintakeskus
- Kritsin päivakeskus Redis
- Kritsin perhetyö
- Vamoksen peruskoulu, muu Vamos-toiminta
- Suomenlinnan Vankila
- Idän aikuissosiaalityö
- Työllistävä edistävä palvelukokonaisuus
- Ennaltaehkäisevä poliisi
- Helsingin kaupungin lastensuojelun jälkihuolto
- Naulakallion hoito- ja kasvatuskodit
- Stadin ammattiopisto
- Helsingin Nuorisoasema
- Vuosaaren päihdepoliklinikka
- Tikkurilan Klubitalo
- Suomen Diakoniaopiston Duunix-hanke
- Riihimäen vankila

Kauden asiakastyön kuvausta:

Asiakastyö siviilissä:

Asiakastyö Itä-Helsingissä on jatkunut kauden aikana sekä kadulle jalkautumisena, että torstai-iltapäivisin klo 14–16 Kontulan D-aseamalla kohtaamispaikka Vamos Locosin merkeissä. D-aseamalla on kauden aikana ollut selvästi aiempaa vähemmän asiakkaita (mm. asiakkaiden elämäntilanteet ja Kipinän toiminnan vakiintuminen), minkä vuoksi olemme variskin ilmojen lämmentyä jalkautuneet enemmän Itä-Helsingin kaduille ja ostareille.

Asiakkaita tavattiin myös sovitusti toimistolla ja kahden kanssa käytiin tutustumassa potentiaalisiiin työkokeilupaikkoihin. Yksi työkokeilusopimus saatiin asiakkaalle tehtyä Kritsin Nuorten toimintakeskukseen. Nuorisotyöstä kiinnostuneiden asiakkaiden kanssa tutustuttiin myös hankkeemme yhteistyötahoihin, joiden tunteminen voi tukea alalle suuntautuvia nuoria niin ammatillisesti kuin omia henkilökohtaisia tuen tarpeitakin ajatellen. SDO:n Nuva-koulutuksen vastuuopettaja kävi tammikuussa kanssamme juttelemassa alan koulutuksesta ja työllistymismahdollisuuksista. valitettavasti paikalle saapui suuresta ennakkokiinnostuksesta huolimatta vain yksi asiakas.

Työssä asiakkaiden elämänhallinnan puutteet, erityisesti runsas päihteidenkäyttö ja rikollisuus, ovat tehneet näkyväksi hankkeen työllistämistavoitteiden etäisyyden tämänhetkisestä tilanteesta: työllistyminen on asiakkaiden valtaosan kohdalla hyvin pitkän aikavälin tavoite, jota ennen on pystyttävä lopettamaan päihteidenkäyttö ja rikosten teko, saatava rikosseuraamusprosessit kuntoon ja pystyttävä sitoutumaan säännölliseen päivittäiseen toimintaan (kuntoutukset, vertaistoiminta, työkokeilu, työpajatoiminta, valma-koulutus...). Näin ollen kauden aikana on asiakkaiden kanssa lähinnä koitettu rakentaa polkuja kohti elämäntilanteen vaatimia kuntoutuksia, joiden jälkeen työllistymis- tai opiskeluasiat voisivat olla ajankohtaisia.

Asiakkaita on heidän haastavan kokonaiselämäntilanteensa vuoksi tavattu kauden aikana myös kotikäynneillä, joko Vamoksen omalla porukalla tai yhdessä verkoston muiden toimijoiden kanssa.

Asiakasmäärät Vamos Locos kohtaamispaikassa tammi-huhtikuussa 2018:

- 4.1. - 3 asiakaskäyntiä
- 11.1. - 3 asiakaskäyntiä
- 18.1. – 4 asiakaskäyntiä
- 25.1. – ei asiakkaita
- 1.2. - 1 asiakaskäynti
- 15.2. - 2 asiakaskäyntiä
- 22.2. – 3 asiakaskäyntiä
- 1.3. - 1 asiakaskäynti
- 8.3. – 2 asiakaskäyntiä
- 15.3. – 1 asiakaskäynti
- 5.4. -4 asiakaskäyntiä
- 13.4. – 2 asiakaskäyntiä
- 25.4. – 3 asiakaskäyntiä

Yhteensä: 29 asiakastapaamista D-asemalla; lisäksi runsaasti tilastoimattomia asiakaskohtaamisia lähiympäristössä.

Yhteistyö pääkaupunkiseudun vankiloiden kanssa:

Kauden aikana vankilatyötä on tehty säännöllisesti Helsingin ja Vantaan vankiloiden kanssa. Vantaalla on käyty tarpeen mukaan sovitusti ja keskiviikkoisin Helsingin vankilassa. Vantaalla työskentely on ollut yksilötyötä, keskimäärin 2 asiakasta /krt., Helsingissä 3 asiakasta / kerta. Lisäksi Helsingin vankilassa on kauden aikana vedetty ryhmää nuorten osastolla kuusi kertaa.

Helsingin vankilassa on tavattu yksilötapaamisissa vankeja eri osastoilta. Nuorten osastolle on lisäksi vedetty ryhmiä keskimäärin 3-4 viikon välein. Ryhmäkeskustelujen aiheet ovat osin nousseet ryhmän senhetkisistä ajankohtaisista aiheista ja mielialoista; lisäksi on käsitelty ohjaajajohtoisesti vertaistukea päiväohjelman ja mielekkään tekemisen rakentamista siviiliin. Ryhmissä on ollut osaston vankitilanteen mukaan sekä romaninuuria, että pääväestöä / muita kulttuureja edustavia vankeja.

Vankilatyössä asiakkaiden kanssa on keskusteltu työllistymisestä ja siihen johtavista prosesseista ja vaatimuksista (mm. päihitteettömyys, elämänhallinta, sitoutuminen koulunkäyntiin ja tukimuodot, vertaisuus ja vertaistuki sekä elämän mielekkyyden ja merkitysten löytäminen).

Vankilassa olevien asiakkaiden vanhemmuuden tukeminen / isyyden vahvistaminen on ollut yksi merkittävä teema vankityössä. Omien lasten kasvatusta ja hyvinvointia ("ettei heidän tarvitsisi kokea samaa") tulevat esiin vankien kanssa käydyissä keskusteluissa kuntoutumista motivoivina seikkoina. Yksi vankilatyön tavoitteista onkin ollut sanojen muuttaminen teoiksi. Asiakkaille on painotettu heidän omaa vastuutaan asioiden hoidossa mm. perhetapaamisten toteutumisen ja perheleireille pääsyn kannalta – talven ja kevään aikana toivotaan jo nähtävän konkreettisia merkkejä edistymisestä. Pidemmän aikavälin tavoitteena voi olla myös ylisukupolvisen syrjäytymiskiirteen katkaisu ja seuraavien sukupolvien saaminen vahvemmin mukaan koulunkäyntiin ja työelämään vanhempien elämänhallinnan vahvistuessa.

Vankila työskentely-ympäristönä on osoittautunut monien asiakkaiden kohdalla hyväksi siinä, että asiakkaat pääosin ovat sovitusti paikalla ja tavoitteellisen työskentelyn edellyttämässä kunnossa. Toisaalta vankeusaikana moni suunnitelma näyttäytyy asiakkaalle hyvänä ja toteuttamiskelpoiselta, kunnes siviiliin päästyä törmätään moniin väliin tuleviin tekijöihin ja motivaatio toteuttaa suunnitelmia laantuu.

Vapautumishetken ensimmäisten päivien / viikkojen työskentelyn vahvistaminen on ollut erityishuomion ja kehittämisen kohteena syksyn aikana. Osa tuomion aikana alkaneista asiakkuuksista on jatkunut vapautumisen jälkeen aktiivisina, osa taas kevyempänä "varallaolona", jolloin on sovittu, että asiakas ottaa yhteyttä, jos haluaa tukea. Muutama asiakas on ilmoittanut vapautumisen jälkeen, ettei tarvitse Vamos-työskentelyä tai on vain kadonnut asiakkuudestamme. Vaikka aktiivisempi työskentely monen asiakkaan kohdalla onkin jäänyt määräämättömälle tauolle, olemme pitäneet asiakkuudet edelleen voimassa, koska kohderyhmämme vaihtelevien elämäntilanteiden vuoksi tuen tarve tai työskentelyhalukkuus voivat suuresti vaihdella ajan kuluessa. Varsinainen asiakkuuksien päättämisen vaihe on suunniteltu syyskaudelle 2018, jolloin asiakkaita voidaan vielä ohjata asianmukaisesti palveluihin hankkeen ollessa loppuillaan.

Vankilatyön lukuja kauden ajalta 1.1.-30.4.2018

Vankilatyöskentelypäivät

Helsingin vankila:

- 3.1. – vankila perui tapaamiset resurssipulan vuoksi
- 5.1. – ryhmä nuorten osastolla, 9 osallistujaa
- 5.1. - 4 yksilötapaamista
- 10.1. - 3 yksilötapaamista
- 17.1. – 1 yksilötapaaminen
- 22.1. – ryhmä nuorten osastolla, 7 osallistujaa
- 31.1. - 2 yksilötapaamista
- 5.2. - ryhmä nuorten osastolla, 7 osallistujaa
- 12.2. – 2 yksilötapaamista
- 14.2. - 3 yksilötapaamista
- 21.2. - 3 yksilötapaamista
- 26.2. – ryhmä nuorten osastolla, 9 osallistujaa
- 28.2. – 2 yksilötapaamista
- 5.3. – 4 yksilötapaamista
- 7.3. - 2 yksilötapaamista
- 14.3. - 3 yksilötapaamista
- 19.3. - ryhmä nuorten osastolla, 9 osallistujaa
- 28.3. – 4 yksilötapaamista
- 5.4. -4 yksilötapaamista
- 10.4. – ryhmä nuorten osastolla, 7 osallistujaa
- 13.4. – 2 yksilötapaamista
- 25.4. – 3 yksilötapaamista

Helsingin vankilassa yhteensä: 42 yksilötapaamista ja 48 asiakaskohtaamista ryhmissä.

Vantaan vankila:

- 2.1. – 2 yksilötapaamista
- 9.1. - 2 yksilötapaamista
- 13.2. – 3 yksilötapaamista
- 20.2. – hukkareissu, ei tavattavia nuoria
- 2.3. - 1 yksilötapaaminen
- 15.3. – 1 yksilötapaaminen
- 26.3. – 3 yksilötapaamista
- 17.4. – verkostotapaaminen; 1 nuori ja tämän omainen.

Yhteensä 13 asiakastapaamista.

Yksilötapaamiset toimistolla tai muualla:

Tammikuu: 8 asiakastapaamista, joista 1 kotikäynti.

Helmikuu: 6 asiakastapaamista toimistolla tai muualla.

Maaliskuu: 4 asiakastapaamista, joista 1 kotikäynti.

19.6.2018

Huhtikuu: 4 asiakastapaamista, joista 2 kotikäyntiä.

Yksilötyössä toimistolla jne. yhteensä 22 asiakastapaamista.

Vertaistukiryhmän osallistujamäärät:

19.1. – 3 osallistujaa

26.1. – 1 osallistuja

9.2. – 2 osallistujaa

16.2. – 1 osallistuja

Ryhmäkerroilla yhteensä 7 asiakaskohtaamista.

Muut aktiviteetit tammi-huhtikuu 2018:

29.1. Romanihankkeiden yhteistapaaminen, Rise Hakaniemi.

29.1. hankkeen esittely Inklusiivisen nuorisotyön päivässä Puhoksen ostoskeskuksessa.

30.1. Yhteistyöpalaveri Romano mission kanssa naisten kulmassa malmilla.

31.1. Mukana Vamoksen koulutustapahtumassa.

7.2 Vaikuttavaa työtä nuorten kanssa –seminaari Tikkurilassa.

27.2. Traumat ja kriisit asiakastyössä –koulutus Vamoksessa.

19.3. Romaninuorisotyön verkoston kokous Hietaniemenkadulla.

21.3. Infopäivä romanivangeille Riihimäen vankilassa.

22.3. Yhteistyöpalaveri Kalliolan Vahvasti tukien –toiminnan kanssa.

3.4. Ständillä esittelemässä hankkeita Laurean Yre-seminaarissa.

6.4. Osallistuminen Kipinän toimintaan.

13.4. Yhteistyön virittelyä SDO:n ja Duurin Duunix-hankkeen kanssa.

26.4. Helsingin vankilan palvelumessut.

THL/ROOSA

Maksatuskauden alussa uusi kokoaikainen tutkimusassistentti / aluekoordinaattori aloitti työskentelyn Roosa-hankkeessa. Tämä vauhditti tiedonkeruuta, koska hänen verkostoissaan on paljon uusia Roosasta kiinnostuneita ihmisiä, joille on voinut tiedottaa tutkimuksesta ilman ennakoasenteita. Työ alkoi perehtymisellä THL:n tiloihin, laitteisiin ja työkäytäntöihin. Hän aloitti järjestämällä tutkittaville kotikäyntejä, joissa tehtiin terveystarkastuksia ja haastatteluja ja vietiin mukana tutkittaville tarjottavat välipalat. Tammikuun toisena viikonloppuna Roosa toteutti tutkimuspäivän Etelä-Pohjanmaalla. Tilaisuuden järjestelystä vastasi Länsi-Suomen aluekoordinaattori kahden tutkimushoitajan avustamana. Tammikuun loppupuolella Roosa-tutkimus järjesti isomman tutkimustapahtuman pienessä eteläsuomalaisessa kunnassa sijaitsevassa pienryhmäkodissa. Vietimme onnistuneen tutkimuspäivän, jossa osallistujia oli noin kymmenen, joka on maksimimäärä päivän kestävässä tapahtumassa. Tutkimusten lomassa lauloimme karaokea ja söimme hyvin.

Roosa-tutkimuksessa aloitti myös nuori romanitaustainen kokiksi opiskellut nainen kevään mittaisen työkokeilun. Hänellä on ollut romanitaustan vuoksi syrjintäkokemuksia aiemmassa työpaikassaan, joten hänelle on ollut voimauttavaa työskennellä oman ammattinsa parissa valmistuen Roosa-tutkimuksen tutkimustapahtumissa tarjoiltavia ruokia ja avustaen tutkittavien vastaanotoissa. Hänen työpanoksensa on lisännyt aluekoordinaattorin valmiuksia huolehtia tutkittavien aikojen varauksista ja kirjanpidosta. Hyvin onnistuneissa tutkimuspäivissä on paikalla ollut aluekoordinaattori ja työkokeilija-avustaja sekä kaksi tutkimushoitajaa ja lisäksi tiiminjohtaja. Tammi-helmikuussa järjestettiin tutkimuskäyntejä myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella, jonka jälkeen tutkittaville on tarjottu lounas THL:n Helmi-ravintolassa. Lisää kotikäyntejä järjestettiin helmikuun alussa pienessä eteläsuomalaisessa kunnassa. Niihin vietiin mukana aamiaistarjottavat: croissantteja, tuoremehua, viinirypäleitä kahvia ja teetä sekä laskiaispullat. THL:n työntekijöitä paikalla oli romanikodissa aluekoordinaattori ja tutkimushoitaja. Lisäksi Länsi-Suomen aluekoordinaattori ja yksi tutkimushoitaja tekivät kotikäynnin Pirkanmaalle. Tapahtumat onnistuvat parhaiten silloin, kun aloite tapahtuman järjestämiseen tulee paikalliselta yhteisöltä, tilat ovat riittävät ja henkilöstöä riittävästi. Roosan henkilöstö oli alkuvuodesta paitsi uutta ja innostunutta, myös hyvin kuormittunutta viimesyksyisen tutkimusvastaisuuden ja runsaan matkatyön ja joustavuusedellytysten vuoksi. Tilannetta paransi henkilöstölle

järjestetty työnohjaus sekä uusi osa-aikainen tutkimushoitaja-projektitutkija, joka tuli korvaamaan toiseen projektiin siirtynyttä projektitutkijaa.

Helmikuun lopulla hiihtoloman aikaan lähdimme toteuttamaan kahteen Etelä-Karjalan kaupunkiin tutkimuspäiviä. Tarjoiluista ja järjestelyistä vastasi aluekoordinaattori yhdessä työkokeilijan kanssa. Vuokrasimme tilat paikallisesta leirikeskuksesta. Ensimmäinen iltapäivä sujui järjestelyjen merkeissä. THL:n henkilöstöä paikalla oli aluekoordinaattori, kaksi tutkimushoitajaa, harjoittelija sekä tiiminjohtaja. Työpäivämme kesti aikaisesta aamusta myöhäisiltaan saakka. Tutkittavia saapui paikalle mukavasti ja työkokeilijamme valmisti lämpimän ruoan tutkittaville ja huolehti kahvituksesta. Seuraavana päivänä tapahtuma toistui samassa paikassa, mutta osa luvanneista osallistujista joutui jäämään pois sairastumisen vuoksi ja osa perhepiirissä sattuneiden asioiden vuoksi. Tämä on osoittautunut haasteeksi kulttuurisensitiivisen väestötutkimuksen toteutuksessa. Kokemus on osoittanut, että on valmistauduttava siihen, että tutkittavia saattaa tulla kerralla runsas määrä, tai ei lainkaan. Etelä-Karjalan kiertue oli kokonaisuudessaan menestys ja saimme kerättyä tärkeää tietoa usealta paikkakunnalta. Tutkimuspaikat ovat vaihtelevia siisteys- ja varustetasoltaan, joten on aina osattava varautua yllätyksiin. Talven lopulla jatkoimme tutkimuksia Helsingissä. Lisäksi järjestimme suuremman tapahtuman eräässä pienessä eteläsuomalaisessa kunnassa. Hyvä käytäntö on, että tapahtumissa on henkilöstönä aluekoordinaattorin lisäksi työkokeilija-kokki, kaksi tutkimushoitajaa ja tiiminvetäjä. Tapahtumaan tuli enemmän tutkittavia kuin ehdittiin tekemään ja tutkimushoitaja kävi tekemässä tutkimuksen kotikäyntinä loppuun asti.

Maaliskuussa jatkoimme tutkimuskäyntejä THL:ssä sekä järjestämällä isomman tutkimustapahtuman Pohjois-Uudellamaalla ja pääkaupunkiseudulla. Näihin osallistui kiitettävästi tutkittavia. Järjestimme tutkimuspäivän pääkaupungissa sijaitsevassa nuorisotalossa. Tarjottavat tilattiin leipomosta. Tutkittavia saatiin tuolta päivältä 6 henkilöä. THL:n väkeä paikalla 2 tutkimushoitajaa sekä 1 joka vielä harjoitteli terveystarkastusten tekoa, aluekoordinaattori sekä tiiminjohtaja. Tutkimuspäivä oli hyvin suunniteltu ja sujui odotetusti.

Huhtikuun alussa Länsi-Suomen aluekoordinaattori järjesti kahden päivän tutkimuskäynnin Satakuntaan. Tutkimukset tehtiin Satakunnan sydänpiirin tiloissa. Huhtikuun loppupuolella järjestimme eräässä Etelä-Suomen kaupungissa sijaitsevassa asukaspuistossa tutkimuspäivän. Työkokeilijamme valmisti etukäteen kotona ruokatarjoilut. Tältä tutkimuspäivältä saimme 10 tutkittavaa sekä 4 haastattelulomaketta. Tarjoilut riittivät juuri ja juuri

koska tutkittavia tulikin odotettua enemmän. THL:n porukkaa paikalla 2 tutkimushoitajaa sekä aluekoordinaattori, työharjoittelijamme ja tiiminjohtaja. Tämä oli mainio tutkimuspäivä joka onnistui yli odotusten. Paikka, jossa vietimme tutkimuspäivää oli aivan mahtava: lapset saivat ulkoilla koska alueella hyvät leikkipuistot, ja sääkin oli suotuisa joten ei tarvinnut keksiä lapsille erikseen ohjelmaa.

Roosassa on tehty viranomaisyhteistyötä romaniasioiden hallinnon puitteissa, osallistuttu Romaniasiain neuvottelukunnan ohessa LIEPO- ja RomKe-ohjausryhmien sekä saamelaistutkimuksen ohjausryhmiin. THL:n horisontaalisessa Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmän kokouksessa pidimme luennon aiheesta Romaninaisten tasa-arvo. Olemme osallistuneet aktiivisesti THL:n Yhdenvertaisuus- ja osallisuusyksikön sekä Monikulttuurisuustiimin toimintaan ja jakaneet tietoa romanityöstä- ja tutkimuksesta THL:n MONET-monikulttuurisuuden asiantuntijaryhmäverkostolle. Roosin ohjausryhmänä toiminut Romanikumppaniraati saatiin jalkautettua osaksi MONET-ryhmän toimintaa. Osallistuimme uuden romanipoliittisen ohjelman Rompo2:n lausuntokierrokselle. Tutkimuspäivien lisäksi Roosa on osallistunut Nevo tiija-hankkeen tapaamisiin sekä Mahdollisuuksien päivä -messuille Jyväskylässä. Myös Oulun Nevo tiija-toimintaan on osallistuttu tiedottamalla tutkimuksesta ja tekemällä yhteistyötä ODL:n ja DIAK:n hanketyöntekijöiden kanssa. Naisten kulman toimintaan ja myös tiloihin tutustuttiin sekä Helsingissä että Oulussa. Maaliskuussa Roosa osallistui Oulun Nuorten päivään yhdessä Helsingin nuorten neuvoston, A Mensa III projektin kanssa. Nuorten päivän järjestelyistä vastasi Oulun kaupungin nuorisopalvelut. Kansainvälistä yhteistyötä romanien oikeuksien edistämiseksi olemme tehneet pitämällä englanninkielisen puheenvuoron romanien yhdenvertaisuudesta ja palveluihin pääsystä sekä kokemuksista tutkimuksen tekemisestä Euroopan neuvoston CAHROM:in temaattisessa ”Roma Women’s Access to justice”-kokouksessa, jonka Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti. Osallistuimme myös lukuisiin Romanien kansallispäivän tapahtumiin ja avustimme Sosiaali- ja terveysministeriötä Suomen romanien yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden vuosittaisessa raportoinnissa EU:n komissiolle.

Roosa on tehnyt aktiivista koulutusyhteistyötä: eräs ylemmän ammattitutkinnon suorittaja tekee lopputyötänsä Roosin koordinaattorin ohjauksessa, aineensa tiedonkeruun kokemukset kulttuurisensitiivisessä väestötutkimuksessa. Lisäksi Roosin molemmat Etelä-Suomen aluekoordinaattorit suosittavat Romanikulttuurinohjaaja erikoisammattitutkintoa oppisopimuksena. Myös Keski-Suomessa aloitti uusi aluekoordinaattori. Hän on kiertänyt alueella laajasti, jakanut itse täytettäviä

19.6.2018

tutkimuslomakkeita ja tiedottanut tutkimuksesta. Jonkin verran on ilmennyt tutkimusvastaisuutta, joka on lievempää eteläisessä Suomessa. Oman vaikeutensa tutkimuspäivien järjestelyyn on luonut tutkimuspaikkojen vaikea saatavuus eivätkö monetkaan tutkittavat halua tutkimusta kotiinsa. Jos tutkimuspaikka löytyy helposti kunnan, seurakunnan tms. paikallisen toimijan tiloista, niin muu järjestäminen on helppoa ja aina jokunen tutkittava paikkakunnalta löytyy, joka on halukas vaikuttamaan romanien asioihin ja osallistumaan tutkimukseen.

ODL/ KAROLA

Nevo tiija hankkeen Karola osatoteutus, Diakin osatoteutus ja Romano Mission Naisten Kulma perustivat tammikuussa yhteisen toimitilan, joka nimettiin Meidän Tuvaksi. Meidän Tuvan tavoitteena on madaltaa romaniväestön osallistumiskynnystä hanketoimiin ja yhdistää alueen romanitoimijoiden voimavarat. Toimitilassa järjestettiin avajaiset romaneille ja yhteistyötahoille. Romaneille suunnattuihin avajaisiin osallistui viisi henkilöä ja yhteistyötaholle suunnattuihin avajaisiin 12 henkilöä. Toimitilassa on avoimet ovet kerran viikossa ja lisäksi romanit voivat sopia Meidän Tuvassa käynnin hanketyöntekijän kanssa. Maksatuskauden aikana Meidän Tuvassa vieraili 15 romanialaista. Lisäksi Meidän Tuvassa on vierailut paikallisia yhteistyökumppaneita ja muun muassa THL:n romanien hyvinvointitutkimus Roosin henkilöstö.

Karola hanke järjesti työhyvinvointi -työpajan Teuvan aikuiskoulutuskeskuksen (TEAK) organisoimassa romaneille ja maahanmuuttajille suunnattussa vaatetusalan koulutuksessa. Työpajassa käsiteltiin työhyvinvointia ja työssä jaksamista vaatetusalan työn näkökulmasta. Lisäksi opiskelijoita ohjattiin fysioterapeuttiopiskelijan Karola-hankkeeseen tekemän romaniniaisille suunnatun taukoliikuntaohjelman käyttöönotossa. Jälkikäteen saadun palautteen perusteella opettaja ja opiskelijat ottivat työpajan jälkeen tavaksi pitää taukojumpan päivittäin ompelutyön lomassa. Työpajaan osallistui kahdeksan opiskelijaa ja opettaja.

Maksatuskauden aikana valmisteltiin yhteistyön käynnistämistä ESR-rahoitteisen ITU2 hankkeen kanssa. Yhteistyössä pohdittiin Karola-hankkeen mahdollisuuksia toteuttaa työkykyä edistävää toimintaa ITU2 hankkeessa aloittaville osuuskuntayrittäjille, mikäli mukana on aloittelevia romaniryhmiä. Yrittäjien tukemiseen liittyvä yhteistyö voi aikataulullisesti kuitenkin muodostua haasteelliseksi, koska ITU 2 aloitti toimintansa vasta tälle vuodelle ja Karola-hankkeen toiminta taas loppuu vuoden 2018 lopussa. Toinen yhteistyöpalaveri ITU 2 hankkeen kanssa koski Rajakylän olohuoneen toimintaa. ITU 2 hanke aktivoi Rajakylän asukkaita monipuolisesti muun muassa terveyttä edistävän toiminnan kautta. Palaverin päätteeksi sovittiin, että hanketyöntekijä innostaa alueen romaneita mukaan Rajakylän olohuoneen toimintaan. Toistaiseksi Nevo tiija -hankkeen kohderyhmää ei vielä ole Olohuoneella käynyt, mutta kiinnostus toimintaa kohtaan on herännyt. Etuna Rajakylän olohuoneen toiminnassa on toiminnan jatkuvuus Karolan hanketoimien päättymisen jälkeen.

Nevo tiija -hankkeen Karola osatoteutus, Diakin Oulun toteutus ja Oulun kaupunki järjestivät yhteistyössä Nuorten päivä -tapahtuman, johon oli kutsuttu vetäjiksi romaninuorten neuvoston puheenjohtaja Dimitri Lindgren ja Carmen Valerius romaninuorten neuvostosta Helsingistä. Dimitri ja Carmen kertoivat, miten romaninuoret ovat aktivoituneet organisoimaan toimintaa pääkaupunkiseudulla ja lupasivat tukea myös Oulun alueen romaninuria, mikäli he aktivoituvat oman yhdistyksen perustamisessa. Dimitri ja Carmen korostivat tapahtumassa myös romaninuorten yhtäläisiä koulutus- ja työllisyysmahdollisuuksia. Karolalla oli Nuorten päivässä hanke-esittely ja learning cafe työpaja, missä pohdittiin romaninuorten terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja kuormittavia tekijöitä sekä romaninuorten toiveita Karola-hankkeen terveyttä edistävälle toiminnalle. Työpajassa romaninuoret tunnistavat hyvin terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Useat nuoret kuitenkin kokivat, että elintapa-asiat eivät kosketa heitä, koska esimerkiksi tupakointi tai vähäinen liikunta ei aiheuta ongelmia nyt vaan vasta myöhemmin. Toisaalta nuoret toivat esille myös terveyden kannalta haitallisia toimintamalleja kokien esimerkiksi tupakoinnin voimaannuttavana tekijänä. Liikunnan osalta nuoret toivoivat muun muassa tanssia, zumbaa ja kuntosali mahdollisuutta. Liikunnan harrastamisen esteenä nähtiin muun muassa harrastusmaksut ja sopivan liikuntavaatetuksen puute. Karola-hankkeen puolesta nuorille kerrottiin, että hankkeessa voidaan tukea muun muassa nuorten liikuntaryhmien perustamista. Tapahtumaan osallistui yhteensä 20 henkilöä nuoret ja työntekijät mukaan lukien.

Aiemmin suosituksi osoittautunutta keilausta järjestettiin miehille maksatuskauden aikana seitsemän kertaa ja naisille kahdesti. Miesten keilauksissa kävi yhteensä 20 henkilöä ja naisia oli mukana yhteensä 14. Hankkeessa aloitti huhtikuussa työkokeilussa romaninainen, joka ohjaa nuorten tanssiryhmää. Ensimmäisellä kokoontumiskerralla tanssimassa oli kahdeksan romaninaista. Tanssi jatkuu viikoittain kesäkuun loppuun.

Oulun kaupunki järjestää lapsiperheille suunnatun Perhekuperkeikka -nimisen perheliikuntatapahtuman tiistaisin kello 9.30 ja Liikuntatäpinät -nimisen lajikokeilun maanantaisin kello 12–14. Molemmat liikuntatapahtumat sijaitsevat Ouluhallilla Oulun keskustan läheisyydessä. Karola-hanke tarjosi alueen romaneille mahdollisuutta osallistua kyseisiin tapahtumiin hanketyöntekijän tuella, mutta halukkaita osallistujia ei ollut. Osallistumisen haasteiksi koettiin muun muassa aamupäivään sijoittuva toiminta ja kulkemisen haasteet.

Nevo tiija hankkeen DIAK:in Oulun toteutus ja Karola tekivät yhteistyössä kaksi mallinnusta ”Elintapa- ja palveluohjaus romaniväestön hyvinvoinnin

tukena” ja ”romaninaisten voimaantumisryhmä”. Mallinnusten yleisenä tavoitteena on edistää romaniväestön hyvinvointia ja työkykyä sekä lisätä romaniväestön tasavertaista palveluiden saatavuutta muun muassa työllisyys- ja koulutuspalveluiden suhteen. Mallinnuksia ei vielä ole testattu käytännössä, mutta ne on tavoitteena testata hankkeen toiminta-aikana, jotta niitä voidaan helpommin hyödyntää tulevaisuudessa esimerkiksi osana kaupungin romanityötä tai romaneille suunnattua terveyden edistämistyötä.

Työllisyyttä edistävä hanketoiminta kohderyhmälle

Karola-hankkeessa aloitti romaninainen kuntouttavassa työtoiminnassa huhtikuussa yksi päivä viikossa sopimuksella kesäkuun loppuun saakka. Kyseisen henkilön työpanos kohdistuu ensisijaisesti romaninuorten tanssiryhmän ohjaukseen ja nuorten motivoimiseen ja sitouttamiseen terveyttä ja työkykyä edistävään hanketoimintaan. Lisäksi kuntouttavassa työtoiminnassa oleva henkilö osaltaan toimii ”kulttuuritulkkina” romaniväestön ja pääväestön välillä sekä osallistuu resurssien mukaan muuhun hanketyöhön.

Nevo tiija hankkeen DIAK:in Oulun toteutus ja Karola tekivät maksatuskaudella paljon töitä, jotta kaksi TEAK:lla vaatetusalan koulutuksessa olevaa romaninuorta löytävät koulutusta vastaavan harjoittelupaikan työssäoppimisen ajaksi. Nuoret pääsivät lopulta aloittamaan harjoittelunsa koulutusta vastaavassa paikassa kaupungin asukastuvalla.

Hankkeessa käytiin maksatuskauden aikana neuvotteluja urheiluseurayhteistyöstä, jotta urheiluseuraan kuuluvan ja ohjaustyötä tekevän romanimiehen ohjaamia liikuntaryhmiä voitaisiin ostaa kohderyhmätoiminnaksi hankkeelle. Urheiluseuralta on pyydetty tarjous miesten salibandyryhmästä ja isä-poika liikuntaryhmästä. Tarjousta liikuntaryhmistä ei toistaiseksi ole saatu.

Romanikulttuuri ja hanke-esittelyt

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto (AVI) pyysi Karolaa esittelemään toimintaansa alueellisen romanineuvottelukunnan kokoukseen. Hanke-esittelyssä oli läsnä Pohjois-Suomen romanitoimijoita niin kohderyhmästä kuin sidosryhmistä yhteensä noin kymmenen henkilöä.

Oulun kaupunki, Pohjois-Suomen AVI ja Nevo tiija hankkeen Diakin ja ODL:n toteutukset järjestivät yhteistyössä Romanikulttuuri tutuksi - Tervetuloa Kaaleen tielle työpajan romanien kansallispäivään liittyen. Työpaja oli avoin kaikille romanikulttuurista kiinnostuneille henkilöille ja se toteutettiin

kaupunginkirjaston aulassa. Karola-hankkeen työpanos liittyi tapahtuman ja työpajan suunnitteluun. Kävijöitä tapahtumassa oli noin 50.

Haukiputaan seurakunnassa järjestettiin romanikulttuuri ja hanke-esittely. Paikalla oli 22 henkilöä, jotka olivat pääväestön edustajia. Tapahtumassa syntyi vilkasta keskustelua romanikulttuurista hanketyöntekijän ja osallistujien välille.

Projektiryhmätyöskentely ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Karola hankkeen projektiryhmä kokoontui maksatuskaudella kaksi kertaa. Projektiryhmältä saatiin tukea hankkeen toteutuksessa niin hankkeen hallinnoinnin, kuin terveyttä edistävän liikunnan ja ravitsemuksen osalta. Lisäksi projektiryhmän asiantuntemusta hyödynnettiin muun muassa mallinnusten teossa. Karola-hankkeen projektikoordinaattori ja hanketyöntekijä pitivät säännöllisesti yhteispalavereja, joissa linjattiin hankkeen toimintaa. THL:n Roosa tutkimuksen kanssa tehtiin yhteistyötä muun muassa Nuorten päivässä ja Roosin terveystarkastusten tukemisessa Oulun alueella sekä mallinnusten osalta.

Toiminnan arviointi

Oulun alueen romanit ovat löytäneet Karolan hanketoimet aiempaa paremmin ja kohderyhmän motivoituminen hanketoimiin on edistynyt koko hankkeen ajan. Yhteisön aktivoituminen elämäntapa-asioiden suhteen näkyy osallistujamäärien kasvun lisäksi siinä, että romanit itse ottavat esimerkiksi liikunta-asioita puheeksi ja esittävät toiveitaan hankkeelle. Kokemuksemme mukaan motivointi mukaan liikuntaryhmiin on helpompaa, kun taas esimerkiksi yksilöohjaus elintapa-asioissa on haastavampaa, koska esimerkiksi ravitsemukseen tai painonhallintaan liittyvät tekijät koetaan hyvin henkilökohtaisiksi.

Hankkeen toiminta-aikana Oulun alueen romanitoimijoiden yhteistyö on tiivistynyt, mikä helpottaa romanitoimijoiden työtä väestön parissa ja Oulun alueen romaneiden tavoitettavuutta. Myös muut Oulun alueen romanitoimijat ovat kokeneet väestön tavoitettavuuden ja aktivoimisen haasteeksi, joten yhteistyön tiivistyminen helpottaa romanityötä myös hankkeen päätyttyä.

Romaniväestön tavoittaminen ja sitouttaminen hanketoimiin on vaatinut oletettua enemmän aikaa. ”Puskaradioviestintä” hanketoimista yhteisön sisällä ei ole niin aktiivista kuin toivoisimme. Tieto hanketoimista leviää yhteisön sisällä kuitenkin koko ajan laajemmin hankkeeseen osallistuvien romanien määrän kasvaessa ja alueen romanityöntekijöiden yhteistyön tiivistyessä. Uutena tiedotusmuotona nuoria tavoitellaan WhatsApp ryhmän kautta, mikä on helpottanut nuorten tavoitettavuutta.

HELSINGIN KAUPUNKI – NUORTENPALVELUT

Liittyen edellisessä raportissa selvitettyyn toimintatapamuutokseen (ylhäältä ohjatun toiminta-mallin siirtämistä yhdessä suunnitteluun ja toteutukseen) tässä raportissa käsitellään kolmea toimintakaudelle liittyvää asiaa, jotka ovat toteutettu yhteistyössä muiden toimijoiden ja koke-musasiantuntijoiden kanssa. Raportointikauden rungon muodostavat kolme eri, mutta yhteen nivoutunutta kokonaisuutta: viikonloppuleiri, pienyrittäjyyttä tukeva ompelukurssi sekä viikoittai-set aktivoitumista ja sosiaalista osallisuutta tukevat kerhopäivät.

Viikottaiset tapaamiset

Poiketen aikaisemmista suunnitelmista aloittaa Kipinä Club kahdesti viikossa, päädyimme jaka-maan vuorot Romanifoorumi ry:n kanssa siten, että Nuortenpalvelu vastaa perjantaisin toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta ja Romanifoorumi maanantaisin. Syy tähän jakoon oli, että välillä kävijämäärät Kipinässä ovat niin suuret, että projektihenkilöstö ei ole riittävä toiminnan pyörittä-miseksi ja tämän vuoksi vastuu jaettiin toisen toimijan kanssa. Lisäksi kohderyhmä on aavistuk-sen eri maanantain ja perjantain kesken, Nuortenpalvelun toiminnan kohdistuessa pääasiassa nuoriin lapsiperheisiin. Tarkoituksena tukea perheen hyvinvointia ja osallisuutta kokonaisuutena.

Kipinän toiminnalla voi havaintojen mukaan sanoa olleen (sosiaalisen) innostumista lisäävä vai-utus. Tämä perustuu siihen, että kun nähdään muiden samassa tilanteessa ja asemassa olevien toimivan aktiivisesti ja osallistuvan yhdenvertaisesti eri toimintoihin, se kannustaa muita osalli-suuteen huomattavasti enemmän kuin ulkopuolinen motivointi ja tsemppaus. Tässä tehtävässä oleellinen rooli on ollut vertaisohjaajalla. Nuortenpalvelut suositteleekin vahvasti vertaisohjaajien käyttämistä kunnallisissa palveluissa.

Osallistujamäärät vaihtelevat viikoittain melko paljon; tila ja toimintamalli avoimena toimintana li-sätyinä aikaisemmin mainittu henkilöstömäärä aiheuttaa sen, että osallistujat listat eivät kerro täysin totuutta kävijämäärästä. Kaikkien kävijöiden allekirjoituksen saaminen osallistumislistaan on ollut haasteellista. Oman arvioni mukaan niinä kertoina kun kävijämäärät ovat ylittäneet 30, kävijöitä on ollut paikalla enemmän kuin listassa on allekirjoituksia. Alla on koottu allekirjoittaneiden määrä.

Järjestimme helmikuussa teemalliset leiripäivät Tuusulan kunnan leiritiloissa. Tämä idea, kuten toiminta muutenkin on pyritty järjestämään, lähti Kipinän kävijöiltä itsestään. He olivat aktiivisesti mukana järjestämässä näitä päiviä (osallistujalistat, huonejaot, ruokailu etc.).

Kipinän kävijöissä on sellaisia perheitä, joissa on ollut monikerroksisia arjen haasteita. Tämän vuoksi leirin teema rakennettiin selviytymistarinoiden ja -ratkaisujen teemalle siten, että osallistujille pyrittiin esittämään arjen haasteista selviytyneiden tarinoita siitä, miten ovat päässeet takaisin täysivaltaisiksi yhteiskunnan jäseniksi ja miten oma elämänhallinta on parantunut. Elämänhallinta on oleellinen osa työllistymispolkua ja projektin työntekijöillä on useamman vuoden kokemus työhönvalmennuksesta, jossa oleellista oli ensiksi varmistaa työssäkäynnin edellytykset ja mahdollisuudet.

Teemaleirin työstäminen prosessina oli innoittava ja osallistava sekä osallisuutta yleisesti lisäävä. Romaniväestön projekteissa tulisikin huomioida, että leirit toiminta on suositumpaa kuin moni muu toiminnan muoto, tämä tuo kulttuurisensitiivisyyttä myös projektitoimintojen suunnitteluun. Leiri toteutettiin yhteistyössä Romanifoorumin kanssa.

Lapsiperheissä äidillä on usein tilanne, että koetaan lasten hoitamisen ja kodista huolehtimisen rajoittavan mahdollisuuksia osallistua työelämään. Mielestämme olisi hyvä, että työllisyyteen liittyvissä ja osallisuutta tukevilla hankkeilla kiinnitetäisiin enemmän huomiota työllistymisen eri muotoihin. Yhteiskunnallinen ilmapiiri on yhä etenevässä määrin tukemassa eri työllistymisen muotoja, mm. osa-aikaisuus ja pienyrittäjäisyys. Kipinään osallistujista tuli aloite ompelukurssin järjestämisestä. Koska samoissa tiloissa toimii Helsingin kaupungin työväenopisto, kysyimme heiltä mahdollisuutta järjestää Kipinän kävijöille kurssi. Tämä onnistui tietyn reunaehdoin; saimme tilat ilmaiseksi, ompelukoneet ja luokan käyttöömmme, mutta jouduimme maksamaan työväenopiston opettajalle erillisen kurssin järjestämisestä.

Kurssille osallistui yhteensä kymmenen (10) romaninaista, ikä alkaen 16-vuotiaasta ylöspäin. Suunnitelmissa on syksyille saada infotilaisuuksia pienyrittäjäydestä, mitä se tarkoittaa ja mitä siihen vaaditaan.

VANTAA TYÖLLISYYSPALVELUT

Vantaan työllistämispalvelut ovat osatoteuttajana Nevo Tiija -hankkeessa ja tavoitteita on ollut useita. Tärkeimpänä tavoitteena voidaan nähdä asiakkaiden työllistyminen tai koulutukseen siirtyminen yksilöllisen uraohjauksen keinoin.

Asiakastyössä on keskitytty suurilta osin perustasolla olevaan työhönvalmennukseen, jossa työllistyminen tai koulutukseen pääseminen olivat etusijalla. Hankkeen edetessä on huomattu, että asiakasryhmämme kohdalla vaaditaan välitavoitteita ja polutusta, jotta yksilöllinen uraohjaus onnistuisi parhaiten. Käytännössä tämä on tarkoittanut kokonaisvaltaista elämäntilanteen kartoittamista, psykososiaalista tukea, palveluohjausta sekä sosiaalisen osallisuuden tukemista. Kohderyhmän kohdalla polutus on tarkoittanut käytännössä sitä, että valmennussuunnitelmassa edetään pienin askelin ja asetetaan välitavoitteita ennen mahdollista työllistymistä tai koulutukseen pääsemistä.

Uusi hanketyöntekijä aloitti työskentelyn Vantaan työllisyyspalveluissa 23.1.2018. Kuluneella maksatuskaudella on dokumentoitu yksilöllisen uraohjauksen mallia ja kehitetty raportointia. Asiakastyön analysointi on auttanut jakamaan asiakkuusprosessia eri tasoihin sen mukaan, mitä tarpeita asiakkailla on ollut. Asiakkaiden valmennussuunnitelmia tarkasteltaessa on myös havaittu, että asiakkaan oma motivaatio on yksi tärkeimmistä edellytyksistä tavoitteisiin pääsemisen kannalta. Työntekijän tarjoama motivointituki on toki tärkeää, mutta asiakkaan oma tahtotila työllistymiseen nähden on ollut tuloksellisen työhönvalmennuksen edellytys.

Vuonna 2017 käynnistynyt hanke ja Vantaan työllisyyspalvelut osatoteuttajana ovat jatkaneet sekä kehittäneet työtä suunnitelman mukaisesti. Työtä on tehty raportoinnin osalta näkyvämmäksi ja yksilöllistä uraohjausta on mallinnettu asiakasryhmän kohdalla tehtyjen havaintojen pohjalta. Viranomaisille suunnattuja keskustelu- ja koulutustilaisuuksia on järjestetty hankesuunnitelman mukaisesti.

Asiakastyön mallintamista ja kuvaamista

Hankkeen puitteissa tehtyjen havaintojen ja hyväksi havaittujen työmenetelmien mallintaminen on tapahtunut yhteistyössä muiden osatoteuttajien kanssa. Kuluneen maksatuskauden aikana olemme dokumentoineet yksilöllisen uraohjauksen mallin, jossa huomioidaan erityisosaamisen tarve romanitaustaisten asiakkaiden ohjaamisessa.

Kokonaisvaltainen asiakkaan tukeminen on ollut edellytyksenä työ- ja uraohjauksen suunnittelussa, toteutuksessa sekä tulosten saavuttamisessa. Tavoitteena on ollut luoda räätälöityjä valmennussuunnitelmia, joissa asiakkaiden elämäntilanteet huomioidaan yksilökohtaisesti ja valmennussuunnitelmat rakennetaan tarvelähtöisesti siten, että polku opiskeluun tai työelämään kulkee välitavoitteiden kautta.

Asiakastyön kautta tehtyjen huomioiden avulla on havaittu, että ohjaus- ja valmennusprosessi voidaan karkeasti jakaa kolmeen eri tasoon. Taso on määräytynyt asiakkaan tuen tarpeen mukaan.

Ensimmäisellä tasolla ovat kevyen tuen piiriin kuuluvat konsultointiavun tai kertaluonteisen ohjauksen tarpeessa olevat henkilöt. Kertaluontoinen ja asiakkohtainen neuvonta ja konsultointiapu ilman velvoitetta pitkästä asiakkuudesta on yksi yleisimmin käytetyistä tukimuodoista.

Keskivahvan tuen ja yksilöllisen uraohjauksen piirissä ovat asiakkaat, joille tehdään elämäntilanteen alkukartoitus ja tarkempi valmennussuunnitelma. Ensisijainen tavoite on asiakkaan työllistyminen avoimille markkinoille tai opiskelupaikan löytäminen. Tämä vaatii usein myös työmarkkina-avalmiuksien vahvistamista uraohjauksen muodossa. Välietappeina polutuksessa vaaditaan usein myös välityömarkkinoita, kuten kuntouttava työtoiminta, työkokeilut tai muu opiskelu, jotta työ avoimilla markkinoilla onnistuu. Keskivahvan uraohjauksen tarpeessa olevan henkilön asiakkuuden kesto on keskimäärin 3-6 kuukautta.

Vahvimman tuen tarpeessa olevat asiakkaat tarvitsevat kaiken edellä mainitun ohjauksen lisäksi erittäin intensiivistä ja konkreettista työtöitä. Lähtökohtia asiakastyössä on asiakkaan oman aktiivisuuden tukeminen, kokonaisvaltainen elämäntilanteen kartoitus sekä henkilökohtainen ja riittävän pitkäkestoinen tuki työ- ja uravalmennuksen ohella. Päivittäinen yhteydenpito ja arjen haasteiden selvittäminen sekä rinnalla kulkeminen rakentavat luottamussiteen työntekijän sekä asiakkaan välille. Kyseisen asiakasryhmän ohjaus päätetään vähitellen ja saattaen. Vahvimman tuen tarpeessa olevien henkilöiden asiakkuuden kesto on keskimäärin 6-12 kuukautta.

Kuluneen maksatuskauden aikana kehitettiin asiakastyöhön tarkoitettu työkalu, jonka tarkoituksena oli asiakkaan vahvuuksien sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen. Tavoitteena oli tehdä näkyväksi asiakkaan elämää, vahvuuksia, kokemusta ja osaamista. Työvälineeksi kehitettiin adjektiivista tehty luettelo, jota täytettiin yhdessä asiakkaan kanssa. Omien vahvuuksien tunnistamisen lisäksi adjektiivit olisivat olleet

suoraan siirrettävissä esimerkiksi asiakkaiden työhakemuksiin tai ansioluetteloihin. Kuukauden testaamisen jälkeen työväliseen käyttö asiakastyössä lopetettiin. Asiakkaiden mielestä lomakkeen täyttäminen oli liian työlästä ja aikaa vievää. Heidän mielestään suullinen elämäntilanteen kartoitus oli toimivampi ja helpompi toteuttaa.

Toteutuneiden tapaamisten, tapahtumien sekä yhteydenpidon listaus kuluneella maksatuskaudella

Vantaan työllisyyspalvelut Nevo Tiija -hankkeen osatoteuttajana on osallistunut aiempaa aktiivisemmin projektin hallinnon järjestämiin tapaamisiin. Olemme saaneet olla mukana mm. suunnittelemassa asenteisiin vaikuttavaa mediakampanjaa sekä koko hankkeen loppuseminaaria, joka toteutuu marraskuussa 2018. Lisäksi olemme kokoontuneet säännöllisesti Diakonia-ammattikorkeakoulun tiloissa osatoteuttajien kesken työn mallintamisen sekä loppujulkaisuun kirjoitettavien artikkelien suunnittelemisen merkeissä. Tiiviin yhteistyön johdosta yhteistyötapaamisiin listattavia tapaamisia on tällä maksatuskaudella enemmän kuin aiemmissa raporteissa.

Vantaan työllisyyspalveluiden työntekijät ovat osallistuneet viranomaistapaamisiin kuluneella maksatuskaudella tasaisin väliajoin. Tapaamisten kohteena ovat olleet muun muassa työvoimapalveluiden työntekijät, valmennustalojen vastaavat työntekijät, THL:n virkamiehet, Aluehallintoviraston työntekijä, RONK:n työntekijät, paikallisromanityöryhmän jäsenet, ministeriöiden, kuten Ulkoministeriön ja Sosiaali- ja terveysministeriön työntekijät, Yleisradion henkilökuntaa sekä Opetushallituksessa työskenteleviä viranomaisia. Tapaamisissa on tiedotettu hankkeesta tehtävästä työstä sekä neuvoteltu mahdollisista työkokeilupaikeista. Työntekijät olivat myös mukana järjestämässä viranomaisille suunnattua koulutus- ja keskustelutilaisuutta Vantaalla kahtena eri kertana. Pääkaupunkiseudulla toimivien hankkeiden seminaareihin työntekijät osallistuivat maksatuskaudella seitsemän kertaa. Lisäksi Vantaan työllisyyspalvelut ja hankkeen työntekijät osallistuivat Vantaalla järjestettyyn Megarekry -tapahtumaan ja kohtasivat siellä useita potentiaalisia työnantajien edustajia.

Vantaan työllisyyspalveluiden työntekijät tapasivat ja olivat kontaktissa yhteistyökumppaneihin aktiivisesti kuluneella maksatuskaudella. Kirjausten mukaan työntekijät ovat tavanneet 10:n eri yhteistyötahon kanssa ajanjaksolla 1.1.2018-30.4.2018. Tapaamisia on ollut esimerkiksi seuraavien tahojen kanssa: Viva -hanke, Helsingin seudun erilaiset oppijat ry, Naisten Kulma sekä kaksi eri mainostoimistoa mediahankkeen suunnitteluun liittyen.

Lisäksi hankkeen ohjausryhmän jäsen Malla Laiti on tavannut työntekijöitä ohjaamisen ja konsultointiavun merkeissä. Hankekokonaisuuteen kuuluvien yhteistyökumppaneiden yhteisiin tapaamisiin työntekijät osallistuivat sovitusti.

Suurin osa yhteistyötapaamisiin listattavista tapaamisista on tapahtunut koko hankkeen yhteisiin asioihin liittyen Diakonia-ammattikorkeakoulun tiloissa. Tähän kategoriaan liittyneitä tapaamisia on ollut kuluneella maksatuskaudella yhteensä 17 kappaletta. Tapaamiset ovat keskittyneet suurilta osin hankkeen loppuseminaarin- sekä mediakampanjan suunnitteluun. Lisäksi on tavattu mallinnusten kehittämisen- sekä loppujulkaisun artikkelien työstämisen merkeissä.

Asiakastyön hyviä käytäntöjä on käyty läpi työryhmän kanssa ja huomattu, että kokonaisvaltainen tuki ja rinnalla kulkeminen kuuluvat toimiviin menetelmiin työhönvalmennuksessa. Asiakkaiden osallisuuteen on oleellisesti vaikuttanut tiivis yhteydenpito, jatkuva motivointi ja psykososiaalinen tuki.

Asiakastyön kehittyessä on huomattu, että asiakkaan oma motivaatio on yhä keskeisemmässä roolissa suhteessa valmennussuunitelmassa etenemiseen. Uraohjauksen malliin liittyvä asiakkaan rohkaiseminen sekä motivointityö nähdään tärkeänä, mutta tavoitteisiin pääsemisen kannalta merkityksellisintä on asiakkaan oma tahtotila sekä motivaatio. Asiakkaiden työllistyminen ja eteneminen on mahdollistunut parhaiten juuri motivoituneiden asiakkaiden kohdalla.

Lopuksi

Työn kehittyminen ja muutosten huomioiminen on ollut tärkeää työn mallinnusta ajatellen. Tiivis yhteistyö yhteistyökumppaneiden sekä hankkeen osatoteuttajien kanssa on antanut tärkeitä työkaluja työn kehittämiseen liittyen. Dokumentoinnin vahvistuminen on auttanut tekemään työstä näkyvämpää. Työkalujen kehittäminen, testaaminen ja kirjaaminen ovat myös antaneet välineitä asiakaslähtöisempään valmennukseen.

Kuluneen maksatuskauden aikana Vantaan työllisyyspalvelut Nevo Tiija - hankkeen osatoteuttajana on saanut perustyön lisäksi olla mukana laajan mediakampanjan suunnittelutiimissä. Vaikuttamistyöhön ja työllistämistilanteen edistämiseen tähtäävä hanke toteutuu syksyllä 2018. Lisäksi työntekijät osallistuivat hankkeen loppujulkaisuun tulevien artikkelien työstämiseen yhdessä muiden osatoteuttajien kanssa. Työstetyn artikkelin aiheena on romaniasiakkaan yksilöllinen uraohjaus työllisyysden

tukemisessa. Työntekijät ovat mukana hankkeen loppuseminaarin suunnittelutiimissä ja osallistuvat aikanaan myös käytännön toteutukseen.

Asiakastyössä huomiota on herättänyt romaniasiakkaiden tuen tarpeeseen liittyvät erityispiirteet. Erityistä huomioita on kiinnittänyt polutuksen sekä asiakkaiden oman motivaation merkitys yksilöllisen uraohjauksen prosessissa.

Viidennen maksatuskauden raportin sisällön perusteella näyttäisi siltä, että Vantaan työllisyyspalvelujen työntekijöiden työnkuva on kehittynyt sekä osin laajentunut. Työssä toteutetaan hankesuunnitelmaa sovitusti ja koko hanketta koskeviin laajempiin yhteistyökuvioihin osallistuminen on täydentänyt työntekijöiden osaamista. Raportointi ja työmenetelmien dokumentointi antavat välineitä oman työn analysoimiseen sekä asiakkaiden laadullisempaan kohtaamiseen. Samalla luodaan puoltavia perusteita hankkeessa tehdyn työn juurruttamiseksi osaksi palvelujärjestelmän rakenteita.

LIITTEET: SOSIAALISIA INNOVAATIOITA

<p>NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5) TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4) Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia-ammattikorkeakoulu oy Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Etelä-Suomen aluehallintovirasto</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Auta minua mahdollisuuksien äärelle! Mentorointiohjelma romanitaustaisille henkilöille</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Valmentamisen ja mentoroinnin malli</p>
<p>Kohderyhmät: Erityisesti romaninuoret ja nuoret aikuiset, jotka haluavat kasvaa ja kehittyä erilaisissa työelämän ja johtamisen alueilla sekä ihmisenä.</p>
<p>Tavoitteet: Yleinen tavoite: Jakaa kokeneen ja vanhemman mentorin kokemuseräistä tietoa ja viisautta sekä osaamista nuoremmalle, kokemattommalle ja kehittymishaluiselle nuorelle. Edistää mentoroitavan (aktorin) työuran hallintaa sekä ammatillista ja henkistä kasvua sekä auttaa unelmien saavuttamisessa kuin myös opastaa uudenlaisen johtamisen äärelle, missä toisten mahdollistaminen nähdään johtamisen ensisijaisena tehtävänä (suurin johtaja on kaikkien palvelija). Aktori: Kasvaminen ja kehittyminen omassa työssä tai unelman saavuttamisessa sekä verkostojen luominen. Kasvaminen ja kehittyminen sekä omien vahvuuksien löytäminen ja niiden kehittäminen. Mentori: uusien ideoiden ja ajatusten löytäminen aktorilta omaan työhönsä. Oman uran pohtiminen ja tulevaisuudensuunnitelmien katsominen uudesta näkökulmasta. Mahdollistaa arvokas kokemus auttamisen ilosta. Kehittää mentorin vuorovaikutus- ja johtamistaitoja ja opettaa uuden työmenetelmän. Antaa eväitä osaamisen ja johtamiseen, josta voi olla hyötyä työelämässä esimerkiksi omien alaisten osaamisen kehittämisessä ja kehityskeskusteluissa.</p>
<p>Kuvaus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valitse, ehdota tai mahdollista potentiaaliselle nuorelle osallistuminen mentorointiin. Etsi verkostojesi kautta kasvava romaninuori. 2. Ensimmäiseen kertaan pyydä aktoria kirjoittamaan itsestään esittelykirje, jonka sisällön ja syvyyden hän itse määrittelee. Mentori voi avustaa aktoria kirjoittamisessa antamalla apukysymyksiä, etenkin, jos aktori ei ole harjaantunut kirjoittaja tai osaa oikein tuoda itsestään esille asioita. Esimerkkikysymyksiä voi olla perustietojen lisäksi merkittävät tapahtumat tai asiat elämässä ja miksi, Koulutus ja työpolku, unelmat ja niiden eteen tehty työ, Millä alueilla kasvun ja kehittymisen tarpeita, mitä osaa ja missä voin sanoa olevansa hyvä. Mitä ajatuksia johtajuudesta ja toisten johtamisesta, ketä ihailee (idoli). Kysymysten tarkoitus on saada esille aktorista osaamiset ja kehittämisen kohteet sekä tulevaisuuden unelmat. 3. Sopikaa vähintään 5-10 tapaamiskertaa, jossa käynte yhdessä sovitut tapaamissäännöt lävitse. Hyödynnä valmiita mentorisääntöjä. Mentorointi perustuu luottamuksellisuuteen, vapaaehtoisuuteen ja auttamishaluun sekä haluun kasvaa ja kehittyä yhdessä. 4. Varsinaista mentorointia johtaa aina aktori, joka esittää kysymyksiä mentorille tai pyytää haastamaan eri asioissa. Aktoria ei saa päästää helpolla, vaan häntä tulee haastaa. Kyse on avoimesta ja luottamuksellisesta vuorovaikutussuhteesta, jossa sekä mentori että aktori oppivat toisiltaan.

<p>5. Mentorin tehtävä on auttaa aktoria monella eri tavalla. Hän voi opastaa aktoria, toimia hänelle roolimallina. Mentori voi olla ymmärtävä kuuntelija, sparraaja, valmentaja. Hän voi olla aktorin kriittinen ystävä, joka herättelee ajattelemaan uudella tavalla ja kyseenalaistamaan olettamuksia ja juurtuneita ajattelutapoja. Mentori voi myös toimia sillanrakentajana, joka opastaa aktoria syvemmälle työelämään ja asiantuntijuuteen sekä johtajuuteen. Mentorin avulla voidaan myös tukea työllistymistä niin, että mentori aukaisee aktorille erilaisia mahdollisuuksia ja verkostoja.</p> <p>6. Mentorin tehtävä ei ole pitää luentoja vuorovaikutuksesta aktorille, vaan haastaa aktori vuorovaikuttamaan. Tarkoitus ei myöskään ole keskustella rohkeista kokeiluista, vaan haastaa aktori tekemään rohkeita kokeiluja. Koska kävelemään oppii kävelemällä, laulamaan laulamalla ja valmentamaan valmentamalla.</p> <p>7. Viimeisessä mentoritapaamisessa käydään läpi, mitä yhteisestä matkasta opittiin ja miten tästä kumpikin jatkaa eteenpäin.</p>
<p>Resurssit: Tahtotilaa ja aikaa sekä uskallusta tehdä rohkeita kokeiluja.</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Mentoroiija ottaa organisaatioonsa ja omaan johtamisensa malliksi jatkuvasti mentoroida uusia aktoreita ja samalla levittää mentoroinen mallia aktoreidensa kautta eteenpäin.</p>
<p>Yhteystiedot: Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, kirjaamo@diak.fi, 029 469 6000 Mertsi Ärling – Nevo Tiija -hankeita, mertsi.arling@diak.fi, 040 509 2307</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi</p>
<p>Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä</p>

<p>NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5) TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4) Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia-ammattikorkeakoulu oy</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Hanketyö näkyväksi</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Toimintamalli</p>
<p>Kohderyhmät: Erityisesti romanihankkeiden tai toimintojen kohderyhmä mutta myös muut toimijat</p>
<p>Tavoitteet: Yleinen tavoite: Tietoisuuden ja osallistumisen lisääminen. Tukea avoimuuden ja läpinäkyvyyden toimintamallia päätöksenteossa ja toiminnan sisällössä. Romaniväestö: Epätietoisuudesta johtuvan kielteisyyden ja tietämättömyyden poistaminen hankkeen yltä.</p>
<p>Kuvaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pidä huoli siitä, että hankkeen kohderyhmän edustajia on aina mukana laajasti hankkeen kaikilla tasoilla; suunnittelussa, kehittämisessä ja toteuttamisessa. Mahdollista hankkeen resurssien mukaan kohderyhmän mukana oleminen. - Huomioi hankkeen mukaan eri-ikäiset ja miehet sekä naiset. Uskalla olla luova. - Hankkeessa ei tule yhtäkään sellaista palaveria, jossa ei olisi kentän edustajia mukana. - Ole viestinnän ja tiedottamisen suhteen mieluummin yliaktiivinen kuin pidättyväinen. Perusta toiminnalle/hankkeelle sellainen tiedottamisen ja viestinnän kanava, joka parhaiten kohtaa kohderyhmän. Romanien kohdalla se on SOME-kanava, kuten FB. - Julkaise toiminnasta ja taloudesta säännöllisesti avoimen kanavan tai valitsemasi kanavan tai kanavien kautta tiivistetyt raportit kaikkien luettavaksi. Huomioi myös tulevat tapahtumat ja asiat. Älä vain tyydy raportoimaan menneitä asioita. Muokkaa tieto kohderyhmäystävälliseksi ja helposti luettavaksi esim. visualisoimalla, videoimalla se. - Julkaise myös hankkeen arkisista toiminnoista ja tekemisestä kuvia ja päivityksiä someen säännöllisesti; tee työ näkyväksi. Satsaa luettavuuteen ja mielenkiintoisuuteen.
<p>Resurssit: Aktiivisuus, tahtotila ja kärsivällisyys sekä aika.</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Toimintatapa ja ajatus juurtuvat parhaiten tehdyn työn ja mallioppimisen kautta</p>
<p>Yhteystiedot: Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, kirjaamo@diak.fi, 029 469 6000 Mertsi Ärling – Nevo Tiija -hanke, mertsi.arling@diak.fi, 040 509 2307 Katri Perho – Tsetanes naal – koulutuspoluilla -hanke, katri.perho@diak.fi, 040 506 6416</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi</p>
<p>Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä</p>

NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)**TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4)****Toteuttaja/osatoteuttaja:** Diakonia-ammattikorkeakoulu oy**Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat:** Malli on toteutettu yhteistyössä Taiteen edistämiskeskuksen kanssa**Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi:**

Monimuotoinen Suomi – työpaja romanikulttuurista

Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.):

Koulutusluento romanitaustaisen sekä muiden asiakkaiden kohtaamisesta

Kohderyhmät:

Sosiaali, terveys- sekä koulutus- ja kasvatustieteiden viranomaiset ja opiskelijat.

Tavoitteet:**Yleinen tavoite:**

- Laadullisesti parempi asiakas- tai potilaskohtaaminen
- Ymmärrys siitä, että kohtaamisessa tärkeintä on kohdata ihminen ennen kulttuuria tai muita määreitä.
- Ymmärrys siitä, että jokainen henkilö etnisestä taustastaan huolimatta on ihminen, joten hänet tulee kohdata hyvän hoidon ja asiakaskokemuksen näkökulmasta ensin ihmisenä ja vasta sitten muiden määreiden mukaan.
- Viranomaisina tehtävämme on olla mahdollistaja; auttaen ja mahdollistaen jokaisen ihmisen eteenpäin pääseminen.

Kuvaus:

Romanikulttuuria ja romanitietoutta lähestytään keskittymällä myönteisiin ja tulevaisuutta katsoviin tekijöihin, joiden kautta yhteiskuntaa rakennetaan yhdessä muun suomalaisen väestön kanssa. Koulutuksessa ei keskitytä niinkään romanikulttuurista nouseviin yksittäisiin tapoihin tai historiaan vaan pikemmin kulttuurista nouseviin hyveisiin ja mahdollisuuksiin. Kulttuurista nousevia tarpeita erityishuomiolle ei kuitenkaan unohdeta mutta ne pyritään nostamaan yleisemmälle tasolle, jotta kuulijakunta ymmärtää, että vastaavia huomioita ja erityistoimintoja tarvitaan tilanteiden mukaan kaikkien ihmisten kanssa. Koulutuskokonaisuuden kesto 2-2,5h.

1. Jaa osallistujat 3-4 hengen ryhmiin ja jaa isot post-in -laput ja kynät ryhmille.
2. Ohjeista ryhmät suullisesti ja diaesityksen avulla keskustelemaan oman ammattikuntansa näkökulmasta ja siellä esiin tulleista mahdollisuuksista ja haasteista, joita he ovat kohdanneet romaniasiakkaiden kohdalla. Aikaa annetaan koko tehtävää varten 15 min.
 - 2.1. Ohjeista ryhmää ensin jakamaan keskenään laajasti kokemuksia ja näkemyksiä aiheesta. 5 min.
 - 2.2. Ohjeista etsimään esille tulleista asioista yhteisiä tekijöitä tai näkemyksiä. 5 min.
 - 2.3. Ohjeista kirjoittamaan nimettömänä post-in -lapulle yksi tai kaksi yhteistä kysymystä, joka nousee yhteisistä näkemyksistä ja joihin halutaan vastaus luennoitsijalta.
3. Kerää kirjoitetut kysymykset. Niihin palataan työpajan lopussa.
4. Koulutuksellinen osuus jakautuu viiteen kokonaisuuteen.
 - 4.1. Johdanto. Tuo esille lyhyesti ydin asia ja tavoite.
 - 4.2. Romanikulttuuri.
 - 4.3. Asiakaskohtaaminen
 - 4.4. Koulutus
 - 4.5. Työllisyys
 - 4.6. Yhteenveto

Hyviä vinkkejä koulutuksen sisältöön!

- Hyödynnä koulutusosiossa Nevo tiija -hankkeessa tehtyjä uskalla! It's possible -videoita.

<ul style="list-style-type: none"> - Kohtaamisen käsittelemisessä lähesty asiaa kokonaisvaltaisesta näkökulmasta, huomioi viranomaisen ja asiakas. - Älä pysähdy ainoastaan katsomaan asioita romanikulttuurin näkökulmasta vaan vie näkökulmat mahdollisuuksien mukaan kaikkia koskettavalle tasolle niin, että kuulijoille tulee ymmärrys, ettei kohtaaminen ole etnisyyssidonnainen. Hyödynnä transkulttuurisen hoitotyön teoriaa. - Uskalla tuoda haasteet esille ja tuo niihin onnistumisen kokemuksia arkityön kautta tuoden esille esimerkkejä arjen todellisuudesta ja sovellettavuudesta. - Tuo myös esille, mitä tai millaisia kulttuurillisia tekijöitä on oikeasti olemassa, joita on hyvä ymmärtää. - Vahvista ymmärrystä, että jokaiselta asiakkaalta voi aina kysyä, että onko joitain sellaisia erityistarpeita, jotka nousevat kulttuurillista tai henkilökohtaisista näkökulmista esillä olevan asian suhteen. <p>5. Kirjoitettujen kysymysten sekä mahdollisesti niistä nousseiden lisäkysymysten läpikäyminen. Jätä aikaa vähintään 30 min.</p> <p>6. Lopuksi tiivistä vielä päivän ydinviesti muutamaan lauseeseen.</p> <p>6.1. Älä kohtaa kulttuuria vaan ihminen</p> <p>6.2. Meistä jokainen voi olla portinvartija, joka mahdollistaa toisten onnistumisen elämässä</p>
<p>Resurssit: Koulutustila Kahvitarjoilu Luennoitsija ja mahdollinen avustaja kyniä ja isoja Post-in -lappuja.</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Koulutus- ja kulttuurista tiedottamisen mallia on tarkoitus jalkauttaa osaksi romanitoimijoiden ja koulutuksien pitäjien osaamista. Koulutuskonseptin yhteyshenkilöt ovat valmiita ohjeistamaan ja valmentamaan koulutuksen pitäjiä.</p>
<p>Yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mertsu Ärling – Nevo Tiija -hanke mertsu.arling@diak.fi, 040 509 2307 • Katri Perho – Tšetanes naal – koulutuspoluilla -hanke katri.perho@diak.fi, 040 506 6416
<p>Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi</p>
<p>Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä</p>

NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)
TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4)

Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy

Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Taiteen edistämiskeskus, Opetushallitus ja Suomen Romanifoorumi

Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Sateenvarjomalli

Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Eri romanitoimijoiden ja romaneille suunnattujen hankkeiden yhteistyömalli

Tavoitteet:

Yleinen tavoite: Synnergian hyödyntäminen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Eri toimijoiden, järjestöjen ja hankkeiden tavoitteiden yhdistäminen. Hyödynnetään jokaisen tahon asiantuntijaosaamista eri osioiden työstämisessä ja tavoitteiden saavuttamisessa. Osallistetaan mukaan kohderyhmän asiakkaita, toimijoita ja virkahenkilöitä ensimmäisestä palaverista alkaen.

Kohderyhmät:

Yhteisestä isommasta tavoitteesta ja yksittäisistä pienemmistä tavoitteista riippuen kohderyhmänä voi olla joku yksittäinen ryhmittymä tai useasta ryhmittymästä koostuva kokonaisuus.

Kuvaus:

Mallissa erilaiset toimijat, viranomaiset ja hankkeet istuvat yhteisen pöydän äärelle jakamaan ensin taustojensa ja hankkeidensa tavoitteet, joista etsitään yhteisiä tekijöitä. Näistä luodaan kollektiiviselle toiminnalle 1-3 yhteistä tavoitetta, jotka vastaavat kaikkien mukana olevien tahojen tavoitteisiin. Mallin peruserätyyppinä on osallistua mukaan kohderyhmän asiakkaita, toimijoita ja virkahenkilöitä.

Sovittujen tavoitteiden jälkeen suunnitellaan yhteinen toiminta tai tapahtuma, jossa vastuu jaetaan parhaaksi katsomalla tavalla. Kuitenkin niin, että perustetulla sateenvarjotyöryhmällä on tiiminvetäjä, jokainen osallistujataho osallistuu kustannuksiin hankkeidensa ja toimintojensa reunaehtojen mukaisesti.

Resurssit:

Hallinnointi ja organisaatio pyritään pitämään kevyenä. Tarvitaan yhteistyön tiiminvetäjä, joka pitää kokonaisuudesta kiinni. Varsinaiseen yhteiseen toimintaan tarvittavat resurssit tulevat jokaisen mukanaolevan tahon lasketuista resursseista.

Juurtuminen/kehittämisideat:

Malli upotetaan mukana olevien tahojen omaan toimintaa mukana olleiden henkilöiden toimesta.

Yhteystiedot:

Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, kirjaamo@diak.fi, 029 469 6000

Mertsi Ärling – Nevo Tiija -hanke, mertsi.arling@diak.fi, 040 509 2307

Katri Perho – Tsetanes naal – koulutuspoluilla -hanke, katri.perho@diak.fi, 040 506 6416

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienosallisuus

Internetsivut:

www.romanienosallisuus.diak.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä

NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)
TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL4)

Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy, Kyläsaarenkuja 2, Helsinki.
 www.diak.fi

Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Malli on toteutettu yhteistyössä Stadin ammattiopiston, Suomen diakoniaopiston, romanikentän yksittäisten henkilöedustajien, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskuksen ja Työ- ja elinkeinokeskuksen viranomaisten sekä Etelä-Suomen alue-hallintoviraston edustajien, Taiteen edistämiskeskuksen ja Suomen Romanifoorumin edustajien sekä Romaninuorten neuvoston edustajien ja Suomen yrittäjien sekä MCID®-valmentajien Helsingin nuorten yrittäjien puheenjohtajan kanssa.

Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Tuumasta töihin

Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Koulutusmalli, joka edistää työllistymistä

Kohderyhmät: Suomen romaniväestö sekä koulutusorganisaatiot, työelämän edustajat ja viranomaiset, järjestöt ja muut toimijat

Tavoitteet

Yleinen tavoite: Vaikeasti työllistyvien, kuten romaneiden, koulutus- ja työelämäpolkujen mataloittaminen ja sujuvoittaminen sekä yhteiskuntaosallisuuden lisääminen.

Romaniväestö: Vahvistaa ammatillista osaamista sekä opiskelutaitoja ja laajentaa tietoutta eri ammattikunnista sekä lisätä kilpailukykyä työmarkkinoilla.

Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Tuoda uusi tutkimuksiin pohjautuva kouluttaumismalli koulutusorganisaatioille, missä on huomioitu II-asteen koulutusreformi sekä vaikeasti työllistymisen haasteet ja onnistumisen edellytykset. Tuoda työ- ja elinkeinokeskukselle uusi apukeino aktiivimallin suorittamiseksi.

Työelämän edustajat: Tarjota pieniriskinen mahdollisuus perehdyttää työntekijä alan töihin. Tarjota suomalaista osaamista ja edistää yhdenvertaisuutta ja työllistymistä

Kuvaus:

Koulutusmalli koostuu kolmesta kokonaisuudesta, jonka ensimmäisessä osiossa opiskelijat osallistuvat orientaatiovaiheeseen, minkä aikana jokainen opiskelija syvähaastatellaan kartoittaen opiskeluvalmiudet ja muu osaaminen sekä mahdollinen ajatus unelma-ammattista. Tämän perusteella jokaiselle opiskelijalle luodaan henkilökohtainen osaamis- ja kehittämissuunnitelma (HOJKS).

Orientaatiojakson aikana avarretaan opiskelijoiden tietämystä eri ammattiryhmittymistä ja niiden opintopoluista sekä ammattien työllisyysmahdollisuuksista ja vaatimuksista. Tutustumisessa hyödynnetään mahdollisia romanitaustaisia ammattinharjoittajia. Orientaatiovaiheessa esitellään myös työnantajapooliin kerätyt työnantajat. Tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään osaamistaan vastaava opintopolku, jossa voidaan hyödyntää hänen kaikki osaaminen, tämän hetkinen sekä vielä uinuva osaaminen.

Orientaatiovaiheen jälkeen opiskelijat valitsevat oman koulutuspolkunsu, mikä ohjaa heidät koulutusorganisaation sisällä olemassa oleviin ammatillista perustutkintoa suorittaviin ryhmiin. Jos perustutkintoa ei löydy koulutusorganisaation sisältä, se pyritään järjestämään koulutusta järjestävästä muusta oppilaitoksesta. Yleiseen ryhmään siirtyminen tukee luonnollista integroitumista ja verkostojen rakentamista oman ammattikunnan kanssa. Samalla hyödynnetään koulutusorganisaation olemassa olevia resursseja, ja malli on kustannustehokas ja helposti siirrettävissä organisaation pisyviin käytänteisiin. Toiminta lisää myös molemmin puolista

oppimista ja parhaimmillaan hälventää ennakkoluuloja, jotka ovat syrjimisen ja syrjäytymisen taustalla. Erityistä tietotaitoa opiskelijoille annetaan orientaatiovaiheessa erilaisten yritysten perustamisesta sekä projektinomaisten töiden osaamiseksi tarvittavista taidoista.

Toisessa vaiheessa jatketaan opiskelutaitoja vahvistavia Valma-opintoja kotipesäjaksoilla sekä aloitetaan ammatillisten teoriaopintojen lisäksi työssäoppiminen. Opiskelijaa sekä työssäoppimispaikan työnantajaa tuetaan tarpeen mukaan molemmin puolisen onnistumisen mahdollistamiseksi. Toisen vaiheen loputtua jokaisella opiskelijalla on valitsemansa alan perustutkinto ja harjaantuneet opiskelutaidot, jotka antavat hyvät perusvalmiudet mahdollisille jatko-opiskeluille.

Kolmannessa vaiheessa hyödynnetään erityisesti työllistymisen kaikki mahdolliset mallit ja tuet yhteistyössä työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa. Tuetaan ja edesautetaan työsuhteen syntymistä opiskelijan ja työssäoppimispaikan tarjoajan välille. Kolmannessa vaiheessa valmistuneella on tarvittava osaaminen perustaa oma yritys, toiminimityöskentely tai osuuskuntayrittäminen. Valmistuneella on myös riittävät opiskelutaidot hakeutuakseen jatko-opiskelijaksi korkeakouluopintoihin.

Mallissa räätälöidyn koulutuksenpolun lisäksi erityinen työ tehdään työnantajien poolin keräämiseksi jo etukäteen. Tämä pooli kerätään vahvalla yhteistyöllä ohjaajan, työllisyyspalveluiden sekä koulutusorganisaation kontaktien kautta. Jokaiselle opiskelijalle mahdollistetaan työssäoppiminen mahdollisuuksien mukaan yhden ja saman työnantajan kanssa ja näin samalla luodaan otollista maaperää sille, että työssäoppiminen voisi muuttua palkkasuhteeksi joko jo opiskeluvaiheessa tai opiskelujen päätteeksi. Tässä erityisesti ohjaaja rooli mukaan lähteneiden työnantajien ja opiskelijoiden kanssa on vahva. Työssäoppiminen tehdään niin vaivattomaksi kuin mahdollista työnantajalle. Työnantajille tarjotaan avaimet käteen - pakettia, jossa työssäoppimisen tarpeet ja käytänteet on mietitty valmiiksi neuvottelujen kautta.

Erityisryhmät tarvitsevat vertaistukea, joten mallissa asia on huomioitu siten, että primaariryhmä tapaa toisiaan koulutusaloistaan huolimatta säännöllisesti niin sanotulla tukipajajaksolla yhdessä opettajan ja ohjaajan kanssa yhdessä ja erikseen käyden läpi onnistumisia, oppimista sekä esiin tulleita haasteita. Tukipajassa vahvistetaan myös jokaisen HOJKS:n mukaisia opiskeluvalmiuksia lyhyen ja pitkä aikavälin tavoitteiden seuraamisella, tukemisella ja ohjauksella. Tarvittaessa myös työnantajien kanssa käydään muutaman kerran koulutuksen aikana vertaiskeskustelu.

Koulutus toteutetaan omaehtoisen opiskelun tuella aikuiskoulutuksena, missä kaikki opiskelijat ovat vähintään 25-vuotiaita. Näin mahdollistuu opiskelu koulutus työ- ja elinkeinotoimiston myöntämällä omaehtoisen opiskelun rahoituksella. TE-hallinnon puolelta kuviossa on kolme ehtoa: opiskelijan tulee olla työtön työnhakija, vähintään 25-vuotias ja koulutuksen tulee edistää kilpailukykyä työmarkkinoilla. Mahdollistamalla opiskelijalle omaehtoisen opiskelun rahoitus, karsitaan onnistumisen esteistä taloudesta nousevat haasteet.

Koulutuksen läpiviemisessä hyödynnetään työparityötä. Työparista toinen toimii ryhmänohjaajana ja vastaa pedagogisista asioista sekä toimii linkkinä koulutusorganisaation henkilökunnan ja opetushenkilöstön, kuten ammattiaineiden opettajien, kanssa. Tähän työhön soveltuvat erinomaisesti esimerkiksi ammattiopistojen erityisopettajat. Työparin toinen puolisko taas toimii opiskelijoiden ohjaajana ja henkilökohtaisena tukena, joka tukee matalalla kynnyksellä esiin tulevilla haasteilla. Tutkimukset osoittavat, että (vähemmistöihin kuuluvien) opiskelijoiden koulutuksen suorittamisprosentti kasvaa huomattavasti, jos kouluissa on töissä henkilö omasta viiteryhmästä. Työparityöskentelyn kautta lisätään resursseja ohjauksen ja tukemisen tarpeeseen, jota vaikeasti työllistyvät, kuten romanitaustaiset, henkilöt tarvitsivat.

Koulutusmallin uutuusarvo kulminoituu siinä, että mallissa yhdistetään ensimmäistä kertaa valmentava koulutus (Valma) ja ammatillinen koulutus yhdeksi kokonaisuudeksi sekä se perustuu vahvasti näyttöön perustuviin tutkimuksiin ja selontekoihin sekä se on työstetty intersubjektiivisesti eri asiantuntijoiden kanssa.

Resurssit:

Koulutusmallin ja sen tavoitteiden onnistumiseksi tarvitaan koulutusorganisaatiosta ryhmänohjaaja (erityisopettaja) sekä ohjaaja, jolla on vahva asiantuntijuus ja erityisosaaminen koulutukseen valikoituneiden opiskelijoiden maailmankuvasta/kulttuurista sekä tietotaitoa kerätä ja toimia työnantajapoolin kanssa.

Hyvä yhteistyö paikallisen TE-hallinnon virkamiesten kanssa rekrytoinnin ja omaehtoiseen opiskeluun liittyen.

Juurtuminen/kehittämisideat:

Koulutuksen toteuttamisvastuu siirretään mahdollisimman aikaisin järjestävän alueen koulutusorganisaatioille sekä TE-keskuksien virkahenkilöille, tarkoituksena sitoutuminen koulutusmallin toteuttamiselle ja juurtuminen paikkakunnalle yhdeksi aktiivimallin suorittamiseksi. Mallia voidaan kehittää eri puolilla Suomea järjestettyjen koulutuksien ja niistä koottujen kokemusten ja palautteiden perusteella.

Yhteystiedot:

- Mertsä Ärling – Nevo Tiija -hanke
mertsia.arling@diak.fi, 040 509 2307
- Katri Perho – Tšetanes naal – koulutuspoluilla -hanke
katri.perho@diak.fi, 040 506 6416

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienosallisuus

Internetsivut:

www.romanienosallisuus.diak.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa:
Kyllä

19.6.2018

<p>HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): Nevo tiija - hanke</p> <p>Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia-ammattikorkeakoulu</p> <p>Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Kuopion kaupunki; työllistämispalvelut, Te-toimisto, Sakky, ViaDia, paikalliset yritykset ja järjestöt</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Romanien työllistymisen toimintamalli</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Toimintatapa</p>
<p>Tavoitteet: Yleinen tavoite: romanien osallisuuden, hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn paraneminen ja työelämään osallistumisen mahdollisuuksien ja palveluiden piiriin pääsemisen edistyminen. Romaniväestö: romaninuorten ja -aikuisten työllistymisen edistäminen yksilöllisen tuen avulla</p> <p>Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Te- toimisto, työnhaku-, työllistymisen ohjaus, työllisyyskoulutusten ym. palvelujen kartoittaminen romanien tarpeiden pohjalta 2. Kuopion kaupunki/työllistämispalvelut, palveluiden kartoittaminen ja romanien erityistarpeiden esille tuominen 3. ViaDia ry/Varikko-hanke, yhteistyö romanien työllisyyden ja koulutuksen edistämisessä, 4. Niiralan Kulma Oy, yhteistyö romanien elämänhallintaan liittyvissä asioissa asumisen puitteissa, 5. Kuopion Roma ry, yhteistyö, tiedottaminen hankkeesta ja hankkeelle romaneilta. <p>Työelämän edustajat: Niiralan Kulma Oy, Kuljetusliike Kettu & Laitinen Oy, Teho-louhinta Oy, Betola Oy, Kuopion puupiste oy; yhteistyöneuvottelut romaninuorten työllistämisen, työharjoittelun tai kokeilun mahdollistamiseksi. Sitoutuminen kummiyrityksiksi.</p> <p>Tavoitteena 2-5 romanin työllistyminen</p> <p>Muut: Kuopion kaupungin romaniasioiden neuvotteluryhmä, hankkeen esittely, romanien työllistymisen edistämiseen liittyvät toimet ja tiedon vaihto ryhmän toimijoiden kesken.</p>
<p>Kohderyhmät: Kuopion alueen työttömät, ammattitaidottomat/ilman koulutusta olevat romaninuoret ja aikuiset, yritykset, viranomaiset, te- toimisto, romaniväestö Kuopion alueella, alueen kaikki asukkaat.</p>
<p>Kuvaus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Romaninuorten ja aikuisten tarpeiden kartoittaminen <ul style="list-style-type: none"> - käydään jokaisen mukana olevan henkilön kanssa yksilölliset keskustelut - kirjataan ylös hänen koulutus- ja työkokemuksensa ja kiinnostuksen kohteet - selvitetään millaisia työtehtäviä henkilö voisi tehdä tai millaisesta koulutuksesta olisi hyötyä henkilölle työllistymisen edistämiseksi - selvitetään mahdolliset työnhaun tai koulutukseen haun esteet ja pyritään ratkaisemaan ne yhdessä henkilön kanssa(esim. asunnon tarve, taloudelliset asiat), mennään mukaan asioimaan virastoissa jos tarvetta - koko prosessista koostuu romaninuorelle tai – aikuiselle oma asiakirja, johon on kirjattu kaikki yksilöllisessä ohjauksessa sovitut asiat ja toimenpiteet. Siitä on varmasti hyötyä jatkossakin. 2. Yritysyhteistyön aloittaminen

<ul style="list-style-type: none"> - yhteydenotot sellaisiin eri alan yrityksiin, joiden toimialalla voisi olla hankkeessa mukana oleville romaneille työkokeilu tai – työllistämispaiikkoja - soitetaan yritykseen sellaiselle henkilölle, joka vastaa työhönotosta ja kerrotaan hankkeesta (huom. Diak-oppilaitoksen mainitseminen taustatahona antaa hyvää tukea romaninuorten ja aikuisten tarpeiden suuntaisesti), yhteistyökeskustelut, toimintatavoista ja yhteyshenkilöstä sopiminen. - Nuorten ja aikuisten työllistäminen, romaniohjaajan yksilöllinen tuki ja rinnalla kulkeminen <p>3. Julkinen sektori; hanke-esittelyt ja yhteistyöneuvottelut kaupungin työllistymisyksikön ja te – toimiston kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - otetaan puhelimitse yhteyttä kaupungin työllistämisyksikön vastuuhenkilöön ja sovitaan palaverista - otetaan puhelimitse yhteyttä te- toimistoon ja sovitaan palaverista - palaverissa oltava mukana henkilöt, jotka voivat tehdä päätöksiä (päällikkötaso) ja pyydetään nimeämään yhteyshenkilö romanihankkeen kanssa tehtävään yhteistyöhön - palaverissa sovitaan yhteistyön sisällöstä, tavoitteista ja käytännöistä - huolehditaan siitä, että yhteistyö toimii ja on säännöllisiä tapaamisia
<p>Resurssit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Romanitaustainen ohjaaja toimii romaninuorten aikuisten tukena ja opastajana tarvittaessa rinnalla kulkien. - Ohjaaja avustaa opiskelua tai työllistymistä estävien, esim. asunnottomuuden, poistamisessa yhdessä nuoren ja viranomaisten kanssa. - Ohjaaja toimii yhteistyötä rakentaen ja lujittaen yritysten ja virastojen kanssa sekä tiedottaa laajasti eri toimijoille romanien työllistymisen edistämiseksi. - Valtakunnallisen Nevo tiija -hankkeen toimijoiden tuki ja asiantuntemus käytettävissä.
<p>Juurtuminen/kehittämisideat:</p> <p>Tarvitaan pysyvä resurssi ohjaajan palkkaamiseen ja/tai toimintamallin juurruttamiseen julkisen sektorin tai romani- tai muun järjestön toimintaan. Romanikulttuuri-ohjaajat voivat tehdä tukityötä ja viranomaisyhteistyötä sekä antaa viranomaisille ja muille toimijoille kulttuuritietoutta. Mahdollinen moduuli koulutusohjelmaan?</p>
<p>Yhteystiedot: Merts Hagert, merts.hagert@diak.fi, p. 040 509 7572</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media:</p> <p>www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut:</p> <p>www.romanienosallisuus.diak.fi</p>
<p>Olemme pyydettyäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa:</p> <p>Kyllä</p>

<p>HANKKEEN NIMI (ja ESR-toimintalinja 4 ja 5): Tšetanes Naal ja Nevo tiija</p> <p>Toteuttaja/osatoteuttaja: Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr. / Vamos</p> <p>Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Alueen rikosseuraamuslaitoksen toimijat sekä rikosseuraamusalan järjestötoimijat, oppilaitokset sekä asiakkaiden olemassa olevat verkostot</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Konnat kouluun -palvelumalli</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Pedagoginen ohjauskonsepti</p>
<p>Kohderyhmät: Toimialueen rikostaustaiset ja seuraamusta odottavat/suorittavat 16–29- vuotiaat romaninuoret ja nuoret aikuiset, joilla koulutustaso alhainen. Mallia voi soveltaa myös muiden vähemmistöjen kanssa tehtävässä työskentelyssä.</p>
<p>Toimintaympäristö: Toimialueen vankilat, yhdyskuntaseuraamuslaitos, asiakkaiden luontaiset toimintaympäristöt (ostarit jne.)</p>
<p>Tavoitteet: <p>Yleinen tavoite: Tavoitetaan koulupudokkaat ja rakennetaan yksilöllisiä polkuja opintojen pariin vankiloissa sekä vapaudessa. Samalla tuetaan rikosseuraamusalan henkilökuntaa, jotka työskentelevät kohderyhmän kanssa.</p> <p>Romaniväestö: Lisätään koulutusmyönteisyyttä sekä ajankohtaista tietoa erilaisista koulutus- sekä työelämäpoluista. Autetaan asiakkaita tunnistamaan osaaminen ja saamaan se näkyväksi. Kartoitetaan mahdollisia työllistymiseen ja koulutukseen liittyviä haasteita ja löydetään ratkaisuja niihin.</p> <p>Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Tarjotaan kohderyhmän kanssa työskenteleville toimijoille yhteistyömahdollisuutta sekä lisätään toimijoiden ymmärrystä asiakaskunnan kulttuurisia ja elämäntilanteellisia haasteita kohtaan.</p> <p>Työelämän edustajat: työnantajilla on mahdollisuus tutustua "esirekrytoituihin", motivoituneisiin ja alaan orientoituneisiin potentiaalisiin tuleviin ammattilaisiin tarjoamalla työharjoittelu/työkokeilujaksoja. Mahdollisuus saada tukea työkokeilijoiden ja -harjoittelijoiden työpaikalla tapahtuvaan ohjaamiseen sekä mahdollisten työpaikalla ilmenevien haasteiden selvittelyyn ja purkamiseen.</p> <p>Muut: Muutetaan suuren yleisön näkemyksiä romanitaustaisista henkilöistä positiivisemmiksi. Vähennetään pitkällä tähtäimellä yhteiskunnan kustannuksia kohderyhmän edustajien hakeutuessa koulutukseen ja työelämään.</p> </p>
<p>Kuvaus: Pedagoginen ohjauskonsepti rakentuu Vamos- palvelumallin ympärille, jossa korostuvat asiakkaan avoin kohtaaminen ja työskentelyn joustavuus. Vankiloiden sisältä ohjautuu Vamokseen nuoria, jotka ovat vapautumassa tai siirtymässä avolaitokseen/koevapauteen noin puolen vuoden sisällä sekä ovat kiinnostuneita edistämään koulutus- ja työllisyysasioita. Konnat kouluun -pedagoginen ohjauskonsepti on lähtökohtaisesti yksilötyötä, mutta voi sopivan asiakasaineksen osuessa kohdalle muuttua myös ryhmämuotoiseksi ja vertaistuelliseksi.</p> <p>Asiakasprosessi on alussa tavoitteeltaan avoin ja joustava. Työskentely alkaa asiakkaan kokonaisvaltaisella elämäntilanteen kartoituksella. Työskentelylle asetetaan yhdessä realistiset tavoitteet riippuen asiakkaan omasta motivaatiosta sekä osaamisesta käsin. Asiakkuuden alussa korostuu ns. Romanisensitiivinen parityöskentely, jossa työparin toinen osapuoli, avainhenkilö, on sisällä kulttuurissa ja huomioi kulttuuriin mahdollisesti sisältyvät haasteet. Työskentelyä määrittää ympäristö, jossa asiakkuus alkaa.</p>

1. Asiakkuuden alkaessa **suljetussa vankilassa** pohditaan asiakkaan kanssa meneillään olevan tuomion kestoa ja suuntaa (esim. vapautumisajankohta, mahdollisuus avolaitokseen tai koevapauteen tai pääsy kuntouttaviin toimintoihin vankilan sisällä) sekä asiakkaan sen hetkistä vointia ja motivaatiota työskentelyyn. Asiakasta tavataan vankilassa hänen tarpeidensa ja prosessinsa vaiheiden mukaisesti 1-4krt/kk, minkä lisäksi yhteyttä pidetään puhelimitse tai oman erityisohjaajan kautta.

→ **Huomioitavaa:**

- ✓ Yhteistyö vankilan henkilökunnan kanssa on erittäin tärkeää ja vangin kanssa työskentelyn tavoitteet ja etapit kirjataan vangin rangaistusajan suunnitelmaan
- ✓ Vankilassa asiakkaalle rakennetaan verkostoa siviiliin tämän omien toiveiden ja tarpeiden mukaisesti
- ✓ Vangille kerrotaan erilaisista työllistymispoluista sekä koulutus- ja kuntoutusmahdollisuuksista niin vankeusaikana kuin siviilissäkin.

2. Asiakkaan siirtyessä **avolaitokseen tai koevapauteen** työskentely jatkuu asiakkaan toiveiden mukaisesti.

→ **Huomioitavaa :**

- ✓ **Avolaitoksesta** on mahdollista käydä koulua tai töissä tai kuntoutuksessa siviilissä ja asiakasta tuetaan koulunkäyntiin tai työelämään
- ✓ **Koevapaudessa** toimintavelvoitteen (opiskelu, työ, kuntoutus) lisäksi rakennetaan tarvittaessa elämäntilannetta tukeva suunnitelma ja verkosto

3. **Vapautumishetkelle** rakennetaan yhteistyössä asiakkaan ja tämän muun verkoston kanssa mahdollisimman tukevat rakenteet (päiväohjelma, elämäntilanteeseen sopivat tukitapaamiset tms.). Vapautuvaa asiakasta tavataan mahdollisimman pian vapautumishetken jälkeen tai häntä tullaan vastaan vankilan porteille.

Asiakkuus voi alkaa myös etsivän/jalkautuvan työn kautta. **"Kadulla"** kohdattavien asiakkaiden elämäntilanteet ovat usein haastavia. Asiakkaiden kanssa lähdetään selvittämään elämäntilannetta ja sen haasteita laaja-alaisesti: onko halukkuutta päihdehoitoon? Mikä on asumis- ja toimeentulotilanne? Onko tulossa tuomioita ja millä aikataululla?

→ **Huomioitavaa:**

- ✓ Asiakkaalla on usein selvitettäviä haasteita, ennen kuin koulutus tai työelämä on ajankohtaisia. Tällöin asiakasta motivoidaan muutokseen ja kuljetaan asiakkaan rinnalla pitkiäkin aikoja, mikäli tämä toivoo
- ✓ Asiakasta vastuutetaan mm. sovitusta asioista kiinni pitämiseen ja tapaamisten päihdeettömyyteen.

Resurssit: Työpari, jossa toinen työntekijöistä on romanitaustainen ja jolla on tuntemusta rikollisesta elämäntavasta. Toinen työntekijä on mahdollisesti kulttuurin "ulkopuolinen" sosiaalialan tai nuorisotyön ammattilainen. Minimivaatimus työn onnistuneeseen toteuttamiseen: toimisto/tapaamistila yksilötyöskentelyä varten, liikkuvan työn vaatimat fasilitetit sekä säännöllinen työnohjaus.

Juurtuminen/kehittämisideat:

Konsepti skaalattavissa valtakunnallisesti alueiden erityispiirteet huomioon ottaen. Toiminnan tulee olla pysyvää ja tiiviisti osana vankiloiden toimintaa.

Yhteystiedot:

Pasi Paksuniemi, Helsingin Diakonissalaitos sr./ Vamos- palvelut/ puh.050-5027515/pasi.paksuniemi@hdl.fi

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienosallisuus

Internetsivut:

www.romanienosallisuus.diak.fi ja www.diakonissalaitos.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä

<p>HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja 4 ja 5): Tšetanes Naal ja Nevo Tiija</p> <p>Toteuttaja/osatoteuttaja: Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr. / Vamos</p> <p>Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Alueen rikosseuraamuslaitoksen toimijat sekä rikosseuraamusalan järjestötoimijat, oppilaitokset sekä asiakkaiden olemassa olevat verkostot.</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Kulttuurisensitiivinen parityö</p>
<p>Kohderyhmät: Toimialueen rikostaustaiset ja seuraamusta odottavat tai suorittavat ja/ tai päihteillä oireilevat 16-29 -vuotiaat romaninuoret sekä heidän verkostonsa.</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Kulttuurisensitiivinen työparityöskentelyn malli, jossa toinen työparin jäsenistä edustaa ns. sisäpiiriä esim. asiakkaan kulttuuritaustan suhteen ja toinen työntekijä edustaa pääkulttuuria ja/tai yleisiä palveluita. Mallissa kokemusasiantuntijuudella on keskeinen merkitys.</p>
<p>Tavoitteet: <p>Yleinen tavoite: Toimia sillanrakentajana vähemmistökulttuuriin kuuluvien asiakkaiden ja yleisten palveluiden välillä. Lisätä vähemmistön edustajien ja valtaväestön toimijoiden välistä positiivista vuorovaikutusta.</p> <p>Romaniväestö: Helpottaa vaikeassa elämäntilanteessa olevien romaniasiakkaiden asiointia yleisissä palveluissa, lisätä luottamusta yhteiskunnan toimijoihin sekä tulkata yleisten palveluiden kieltä asiakkaille ymmärrettäväksi. Vaikuttaa positiivisesti yksilöiden kautta näiden verkostoihin ja alueellisiin romanityhteisöihin.</p> <p>Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Toimia viranomaisten ja muiden toimijoiden työparina romaniasiakkaita kohdatessa. Helpottaa viranomaisten ja muiden toimijoiden työskentelyä vaikeassa elämäntilanteessa olevien romanien kanssa ja tulkata virkakieltä asiakkaille ymmärrettävämmäksi.</p> <p>Työelämän edustajat: Toimia välittäjänä tai "esirekrytoijana", tilanteissa, joissa romanitaustainen, heikon työelämäkokemuksen omaava asiakas hakee työpaikkaa ja/ tai työkokeilupaiikkaa. Valmistella työnhakijaa töihin keskustelemalla tämän kanssa esimerkiksi työn sisällöistä, odotuksista sekä työntekijän oikeuksista ja velvollisuuksista. Toimia välittäjänä haastavissa tilanteissa työsuhteen tai työkokeilun aikana.</p> </p>
<p>Kuvaus: Kulttuurisensitiivisessä parityöskentelyssä keskeisintä on saavuttaa luottamus asiakkaan ja työntekijän / -tekijöiden välille. Parityöskentelyssä työparin muodostavat kulttuurissa sisällä oleva avainhenkilö ja kulttuurin ulkopuolinen sosiaalialan ammattilainen. Rikostaustaisten asiakkaiden kanssa työskenneltäessä on tärkeää, että ainakin työparin toinen työntekijä tuntee asiakkaiden elämänpiiriä.</p> <p>Työmallissa asiakkaat ovat yleensä ensimmäisenä yhteydessä romanitaustaiseen avainhenkilöön, joka ottaa ensitapaamiseen mukaan valtaväestöä edustavan työparinsa. Työpari aloittaa työskentelyn asiakkaan kanssa ja kumpikin työntekijöistä tuo työskentelyyn omaa erityisosaamistaan. Tärkeää on mahdollisuus pitkäkestoiseen, liikkuvaan, joustavaan ja tavoitteiltaan avoimeen työskentelyyn, joka huomioi sekä kulttuuritaustan, että asiakkaan laaja-alaisesti haastavan elämäntilanteen.</p>

Kulttuurisensitiivisen työskentelyn aikana tarkastellaan asiakkaan elämäntilannetta eri näkökulmista ja luodaan asiakkaan tarpeista kaikkien ymmärtämä käsitys. Samalla vahvistetaan asiakkaan luottamusta yhteiskunnan yleisiin palveluihin ja valtaväestön edustajiin työntekijöinä sekä lisätään asiakkaan kykyä toimia yhteiskunnassa mahdollisesti tarvitsemiensa yleisten palveluiden tuella.

Työparityöskentely voi missä tahansa vaiheessa suuntautua asiakkaan tarpeen ja tilanteen mukaan johonkin toiseen palveluun tai toimintaan. Tällöin työparin toinen työntekijä lähtee määräaikaan parityöhön esimerkiksi opettajan, koulukuraattorin, työpaikalla työtehtäviin asiakasta perehdyttävän työntekijän, sosiaalityöntekijän tai päihdeohjaajan kanssa. Tavoitteena tällaisessa työpariudessa on erityisesti yhteisen kielen ja ymmärryksen saavuttaminen sekä prosessi jonka aikana asiakkaan oma toimijuus vahvistuu.

Resurssit: Työpari, jossa toinen työntekijöistä on romanitaustainen ja jolla on tuntemusta rikollisesta elämäntavasta. Toinen työntekijä on kulttuurin "ulkopuolinen" sosiaalialan tai nuorisotyön ammattilainen. Mahdollisuus joustaviin työmenetelmiin ja pitkäaikaisiin asiakkuuksiin. Minimivaatimus työn onnistuneeseen toteuttamiseen: toimisto/tapaamistila yksilötyöskentelyä varten, liikkuvan työn vaatimat fasiliteetit sekä säännöllinen työnohjaus.

Juurtuminen/kehittämisideat: Jatkossa toiminta tulisi organisoida vakaan toimijan alle joko pitkäaikaisena hankkeena tai pysyvänä toimintana. Tärkeänä nähdään, että työskentelyn yläikäraja nousisi selvästi, esimerkiksi 40 ikävuoteen tai yläikäraja työskentelystä poistuisi.

Yhteystiedot: Pasi Paksuniemi, Helsingin Diakonissalaitos sr./ Vamos- palvelut/ puh.050-5027515/pasi.paksuniemi@hdl.fi.

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienosallisuus

Internetsivut:

www.romanienosallisuus.diak.fi ja www.diakonissalaitos.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Käytäntöä voidaan vuoden 2018 aikana esitellä pyydettäessä. Esittelypyynnöt hankepäällikön kautta (yhteystiedot yllä).

NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)**TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4)**

Toteuttaja/osatoteuttaja: Helsingin kaupunki (Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala & Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala)

Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Suomen Romanifoorumi & Seurakuntaopisto

Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Tarvelähtöinen dialogitilaisuus viranomaisille ja romanitaustaisille kokemusasiantuntijoille

Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): toimintatapa

Tavoitteet:

Yleinen tavoite: Viranomaistyön ajankohtaisten haasteiden dialoginen käsittely, viranomaisten ymmärryksen ja tietotaidon kehittäminen romanasioissa, paikkakunnan romanien osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, julkisen sektorin työntekijöiden ja romaniaktiivien keskinäinen verkostoituminen.

Romaniväestö: Tilaisuus osallistua yhteisöään koskevien asioiden käsittelyyn ja lisätä muiden toimijoiden ymmärrystä, mahdollisuus luoda yhteyksiä viranomaistahoihin, mahdollisuus muodostaa hyviä käytäntöjä. Viranomaistoiminnan sujuvuus, tarkoituksenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus; Suomen romaniväestön hyvinvointi, aktiivisuus ja osallisuus

Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Tilaisuus nostaa esille toiminnan haasteita ja ongelmakohtia sekä löytää niihin uudenlaisia tulokulmia ja työkaluja; mahdollisuus päästä avoimeen dialogiin romaniväestön kanssa - mahdollisuus kohdata romanitaustaisia ihmisiä kasvokkain samalta viivalta, irrallaan tavanomaisista (työ)rooleista

Kohderyhmät: romanitaustaisten kanssa työskentelevät viranomaistahot (esimerkiksi omat tilaisuudet: 1. kasvatuksen, koulutuksen ja nuorisotoiminnan työntekijöille; 2. sosiaali- ja terveystoimen (erit. lastensuojelu) työntekijöille sekä poliisille ja järjestysmiehille)

Kuvaus:

Dialogitilaisuudet järjestetään tietyn, laajasti määritellyn ja romaniväestöä koskevan teeman (esim. kasvatus- ja koulutus / perhe-elämän kriisitilanteet ja viranomaistyö) ympärille. Osallistujiksi kutsutaan teeman parissa työskenteleviä ja romanitaustaisia ihmisiä työssään kohtaavia viranomaisia, joita pyydetään ilmoittautumisen yhteydessä kertomaan työnsä kannalta ajankohtaisista tarpeistaan ja jättämään ehdotuksia tilaisuudessa käsiteltävistä kysymyksistä. Saapuneista kysymyksistä järjestäjät kokoavat keskusteluaiheet (3-6) learning cafe-työskentelyä varten ja kutsuvat sopivat asiantuntija-alustusten pitäjät. Kysymykset/keskustelunaiheet annetaan vähintään pari viikkoa ennen tilaisuuksia romanitaustaisille kokemusasiantuntijoille, jotka voivat keskenään keskustellen valmistautua aiheista käytävään dialogiin viranomaisten kanssa.

Tilaisuudessa aiheeseen johdattavien, pitkään teemojen parissa työskennelleiden asiantuntijapuheenvuorojen jälkeen siirrytään learning cafe-tyyliseen keskustelemaan pienryhmätyöskentelyyn, jossa jokainen ryhmä kiertää päivän aiheet läpi, kiteyttäen oman keskustelunsa tuloksia ja mahdollisia uusia nousevia kysymyksiä keskustelupisteen paperille seuraavaksi tulevan ryhmän nähtäville. Kussakin pienryhmässä on vähintään yksi kokemusasiantuntija, joka voi osaltaan vastata kysymyksiin ja tuoda esiin huomioita paikallisen romaniväestön näkökulmasta.

Tilaisuuden lopuksi käydään nk. akvaariokeskustelu, jonka pohjaksi on fläppitaululle kirjoitettu learning cafe-työskentelystä nousseita keskeisiä kiteytyksiä ja kysymyksiä. Akvaariossa asiantuntijapuheenvuoron pitäjä, kokemusasiantuntijat ja viranomaistyöntekijät (yht. 4-5 hlöä)

keskustelevat julkisesti päivän annista ja tilaisuuden muut osallistujat voivat esittää keskustelun jälkeen omat huomionsa tai kysymyksensä akvaariokeskustelijoille.

Resurssit: romanitaustaiset kokemusasiantuntijat (4-10 osallistujien määrästä riippuen); asiantuntija-alustajat (2-3); internet-sovellus ilmoittautumisia varten; isot tasalattiaiset, esitystekniikalla (projektorit, mikrofonit) varustetut kokoushuoneet; A2-paperit, tussit ja teipit learning cafe-työskentelyä varten; fläppitaulu

Juurtuminen/kehittämisideat: Kunnallisten toimijoiden ympäri Suomea olisi toivottavaa järjestää alueellaan viranomaisia ja romaniväestöä yhteentuoivia dialogitilaisuuksia ajankohtaisten haasteiden tiimoilta

Yhteystiedot: Marko Stenroos (Helsingin kaupunki, nuorisopalvelut), p. 09 310 89013, marko.stenroos@hel.fi; Miikka Piironen (Helsingin kaupunki, nuorisopalvelut), p. 09 310 89438, miikka.piironen@hel.fi

Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus

Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: kyllä

<p>HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): NEVO TIIJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)</p> <p>Toteuttaja/osatoteuttaja: Helsingin kaupunki nuorisopalvelut</p> <p>Yhteistyökumppanit/kanssatoteuttajat: Hki Kasko/THL/Romanifoorumi</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Romani Club Kipinä</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Toimintatapa</p>
<p>Tavoitteet: <p>Yleinen tavoite: Tavoitteena on osallisuuden lisääminen osallistamalla oman kerhotoiminnan kehittämiseen. Vertaistoimintamalli on käytännössä todettu toimivaksi ja se houkuttelee romaniväestöä osallistumaan.</p> <p>Romaniväestö: Malli etenee prosessiomaisesti. Läpileikkaavana periaatteena on kohderyhmän osallistuminen toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun ja näin saadaan esille romaniryhmän omat tavoitteet ja mielenkiinnon kohteet, sekä kehittämistarpeet. Mallissa tulokulma ei ole lähteä muiden asettamista tavoitteista, vaan nivoa yhteen kohderyhmän ja toiminnan organisoivan tahon tavoitteet, niiltä kohdin kuin se on mahdollista. Vertaistoiminnan kehittämisellä pyritään kohderyhmän parempaan sitoutumiseen ja malli näyttäisi tässä asiassa toimivan.</p> </p>
<p>Kohderyhmät: Itä-Helsingin romaniväestö. Toiminta suunnattu pääasiassa alle 29-vuotiaille.</p>
<p>Kuvaus: <p>Romani Club Kipinä järjestetään Helsingin kaupungin nuorisopalveluiden tilassa Itä-Helsingissä. Periaatteena on, että tärkeässä roolissa on vertaistoiminta, eli kerhoa vetää kokemusasiantuntija tai muu vastaava henkilö, joka tuntee paikallisen romaniyhteisön ja sen tarpeet, ja jolla on omakohtaista kokemusta toimisesta alueen romaniväestön kanssa. Kaupungin rooli on ennen kaikkea mahdollistajan rooli, sekä olla kokemusasiantuntijan apuna toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Oleellista on kytkeä toimintaan myös muita tahoja, kuten romanijärjestö(t).</p> <p>Toiminta lähtee liikkeelle kahvi&pulla -metodilla. Eli kun kohderyhmää on kerholla riittävästi, aloitetaan tarpeiden ja toiveiden kartoitus, jonka pohjalta toimintaa kehitetään. Kohderyhmää varten suunnitellaan prosessi, joka etenee askel askeleelta siten, että tavoitteisiin päästään asteittain, synkronoiden järjestäjän ja kohderyhmän tavoitteet.</p> <p>Kerhotoiminta alkaa yhdessäololla ja siihen lisätään toiminnallisia tavoitteellisia elementtejä sen mukaan, kun kohderyhmä saadaan sitoutettua toimintaan. Tärkeää on, että toiminnan kehittämisessä on mukana eri tahoja, jotta tarpeista nouseva palvelukartta saadaan muodostettua.</p> </p>
<p>Resurssit: Malli on kehitetty kuntatoimijoiden tai järjestökentän malliksi siten, että toimintamalli saadaan olemassa oleviin rakenteisiin pysyväluonteisesti. Kaupungin tehtävänä on toimialansa mukaisesti mahdollistaa toiminta mm. tarjoamalla tilat ja tarvittava määrä ohjaajia.</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Malli viedään kaupungin toimintarakenteisiin, huomioidaan erityisesti järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö.</p>
<p>Yhteystiedot: Marko Stenroos (Helsingin kaupunki, nuorisopalvelut), p. 09 310 89013, marko.stenroos@hel.fi; Miikka Piironen (Helsingin kaupunki, nuorisopalvelut), p. 09 310 89438, miikka.piironen@hel.fi</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi</p>

HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): NEVO TIJJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5),
Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia ammattikorkeakoulu, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö
Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Elintapa- ja palveluohjaus romaniväestön hyvinvoinnin tukena
Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Elintapaohjaus
Tavoitteet: Yleinen tavoite: Edistää terveyttä ja hyvinvointia. Romaniväestö: Edistää romaniväestön terveyttä, hyvinvointia ja työkykyä sekä lisää romaniväestön osallisuutta ja yhdenvertaisuutta palveluiden saatavuuden kautta. Hyvinvoinnin lisääntyessä väestön työ- ja toimintakyky paranevat. Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Mallissa toteutetaan palveluohjausta koulutuspalveluihin. Työelämän edustajat: Malli lisää välillisesti työvoiman saatavuutta ja romaniväestön työkykyä. Mallissa toteutetaan palveluohjausta työllisyyspalveluihin. Muut: Mallissa toteutetaan palveluohjausta terveys- ja sosiaalipalveluihin.
Kohderyhmät: Työkäinen romaniväestö. Mallia voidaan soveltaa myös muihin henkilöihin, jotka tarvitsevat tukea terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä palveluohjaukseen.
Kuvaus: 1. Hyvinvoinnin puheeksi ottaminen Työntekijä ottaa romaniväestöä tavatessaan puheeksi yksilön terveyden, hyvinvointiin ja työkykyyn liittyvät elintapatekijät sekä tuen tarpeet. Työntekijä kertoo mahdollisuudesta yksilötapaamiseen, jossa toteutetaan elintapa- ja palveluohjausta. 2. Henkilökohtainen hyvinvointikartoitus Elintapa- ja palveluohjauksesta kiinnostuneille romaneille sovitaan henkilökohtainen tapaaminen. Tapaamisessa kartoitetaan asiakkaan hyvinvointia tukevat tekijät ja tuen tarpeet. Keskusteltavia teemoja ovat muun muassa elintavat, koettu hyvinvointi, työkyky ja perhetilanne. Tapaamisissa nousseiden tuentatarpeiden pohjalta asiakkaan kanssa laaditaan hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelmassa määritellään keskeiset kehittämiskohteet, toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi sekä seuranta hyvinvoinnin kehittymisen tueksi. Keskustelu on luottamuksellista ja työntekijällä on vaitiolovelvollisuus. 3. Palveluohjaus Asiakkaan tuentatarpeet huomioiden palveluohjausta toteutetaan työllisyys- ja koulutuspalveluiden sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden pariin. Lisäksi asiakkaita ohjataan kunnan liikuntapalveluiden olemassa oleviin liikuntaryhmiin. Elintapaohjauksen osalta asiakkaalle sovitaan tarvittaessa tapaaminen ravitsemusterapeutin tai terveysliikunnan asiantuntijan kanssa. 4. Seuranta Hyvinvointikartoitus uusitaan hyvinvointisuunnitelmassa määritettyjen toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen tai tarvittaessa toimenpiteiden ollessa käynnissä. Seurannassa huomioidaan asiakkaan hyvinvoinnin kehittyminen ja kokemus toteutettujen toimenpiteiden tehosta. Hyvinvointisuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa vastaamaan asiakkaan tuentatarpeita.
Resurssit: Romaniväestön tavoittamiseen, kohtaamiseen ja aktivoimiseen tarvitaan romanitaustainen työntekijä. Hyvinvointikartoitusta tehtäessä työntekijä voi olla joko romanitaustainen tai pääväestöön kuuluva tai työtä voidaan tehdä työpareittain. Tapaamiset voidaan järjestää joko kotikäynteinä tai organisaation tiloissa. Hyvinvointikartoitusta tekevällä työntekijällä tulee olla riittävä osaaminen terveyden ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja hänellä tulee olla luottamuksellinen suhde romaniasiakkaan kanssa. Työntekijällä tulee lisäksi olla valmiudet toteuttaa palveluohjausta laaja-alaisesti. Työparityöskentely tukee laaja-alaista osaamista ja edistää työssä jaksamista. Mikäli palveluohjausta toteutetaan liikunta- ja ravitsemusneuvontaan ostopalveluna, niin kyseiset kulut tulee huomioida palkkakulujen lisänä. Liikunta- ja ravitsemusohjaus on mahdollista toteuttaa myös hyvinvointikartoitusta tekevän työntekijän toimesta, mikäli hänellä on siihen riittävä osaaminen. Hyvinvointisuunnitelman kirjaamisessa tulee huomioida, että asiakastietojen kirjaaminen tapahtuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Juurtuminen/kehittämisideat: Malli voidaan jatkossa ottaa käyttöön esimerkiksi kunnan ja järjestöjen romanityössä. Mallia voidaan hyödyntää myös esimerkiksi oppilaitoksissa opiskelun tukipalveluissa sekä terveydenhuollon ja sosiaalityön parissa.
Yhteystiedot: <ul style="list-style-type: none">• Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö, 08 3132154, Miia Länsitie ja Tanja Yrttiaho-Lindgren• Diakonia ammattikorkeakoulu, 029 469 6000, Tanja Yrttiaho-Lindgren
Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus www.facebook.com/Oulun-romanien-tiedotuskanava
Internetsivut: https://peda.net/diak/romanien-osallisuus https://www.odl.fi/fi/odl_saatio/odl_liikuntaklinikka/hyvinvointihankkeet/karola - romanien hyvinvointihanke/
Olemme pyydettyäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä

<p>HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): NEVO TIJJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5), Toteuttaja/osatoteuttaja: Diakonia ammattikorkeakoulu, Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Romaninaisten voimaantumisyryhmä</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Vertaistukiryhmä romaninaisten hyvinvoinnin edistämiseen.</p>
<p>Tavoitteet: Romaniväestö: Mallin tavoitteena on auttaa romaninaisia tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja hyvinvointitekijöitään sekä aktivoida naisia edistämään omaa hyvinvointiaan. Välillisenä tavoitteena naisten työ- ja toimintakyky ja perheiden hyvinvointi paranevat. Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Romaninaisten työ- ja toimintakyvyn parantuessa romaninaisten hakeutuminen koulutukseen lisääntyy ja opiskelijoiden saatavuus paranee. Työelämän edustajat: Työvoiman saatavuus paranee romaniväestön työkyvyn parantuessa.</p>
<p>Kohderyhmät: Mallin ensisijainen kohderyhmä on työikäiset romaninaiset. Malli on muokattavissa myös muille väestöryhmille, jotka tarvitsevat tukea terveyden edistämiseen ja hyvinvoinnin vahvistamiseen.</p>
<p>Kuvaus: Työntekijä kokoaa vapaaehtoisista romaninaisista voimaantumisyryhmän, joka kokoontuu 7-10 kertaa viikon välein. Tarvittaessa ryhmiä muodostetaan useampi huomioiden osallistujien ikärakenne ja elämäntilanne. Sopiva ryhmä koko on 2-6 henkilöä, jotta ryhmäytyminen ja avoin keskusteluilmapiiri voidaan varmistaa. Työskentely voimaantumisyryhmässä tapahtuu aluksi työntekijän ohjaamana ja vertaistuen määrää ryhmässä lisätään vähitellen. Ohjaaja tukee toiminnallaan romaninaisten hyvinvointia, itsetuntoa ja yhteisöstä löytyviä vahvuustekijöitä.</p> <p>Ensimmäisellä kokoontumiskerralla kartoitetaan romaninaisten hyvinvointia edistävät ja kuormittavat tekijät, minkä perusteella kokoontumiskertojen sisältöjä voidaan muokata ryhmän tarpeita vastaaviksi. Käsiteltävät aihealueet voivat esimerkiksi olla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hyvinvointia edistävät ja kuormittavat tekijät romaninaisen elämässä. Itsetunnon vahvistaminen. 2. Terveystta ja hyvinvointia edistävä ravitsemus 3. Liikunta ja ulkoilu 4. Riittävä uni, lepo ja vuorokausirytmii 5. Mielen hyvinvointi, stressi ja rentoutuminen 6. Kauneusilta 7. Yhteisöllisyys. Palaute ryhmätoiminnasta. Ryhmän kesken sovitaan konkreettisesti, miten ryhmä toimii jatkossa. Ryhmä voi toiveidensa mukaan esim. perustaa WhatsApp keskusteluryhmän tai sopia säännölliset kokoontumiset jatkossa.
<p>Resurssit: Ryhmää suunnittelemaan ja ohjaamaan tarvitaan romanitaustainen työntekijä, joka tavoittaa kohderyhmän ja saa motivoitua romaninaiset mukaan voimaantumisyryhmään. Työntekijällä tulee olla tuntemus romanikulttuurista, ohjausosaamista sekä tietoa hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Osalla kokoontumiskerroista hyödynnetään terveyden edistämisen asiantuntijaa, kuten ravitsemusterapeuttia tai terveystieteiden asiantuntijaa. Terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut voidaan tuottaa itse tai tarvittaessa ostaa ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Ryhmälle tarvitaan kokoontumistila ja mahdollisesti liikuntatila. Palkka- ja tilakulujen lisäksi ryhmän toimintakustannukset ovat pienet, liittyen esimerkiksi tarjoilu- ja materiaalikustannuksiin.</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Malli voidaan jatkossa ottaa käyttöön esimerkiksi kunnan ja järjestöjen romanityössä. Mallia voidaan hyödyntää terveydenhuollossa ja sosiaalityön parissa.</p>
<p>Yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oulun Diakonissalaitoksen Säätiö, 08 3132154, Miia Länsitie ja Tanja Yrttiahö-Lindgren • Diakonia ammattikorkeakoulu, 029 469 6000, Tanja Yrttiahö-Lindgren
<p>Linkit/sosiaalinen media: www.facebook.com/romanienosallisuus www.facebook.com/Oulun-romanien-tiedotuskanava</p>

19.6.2018

Internetsivut:

<https://peda.net/diak/romanien-osallisuus>

[https://www.odl.fi/fi/odl_saatio/odl_liikuntaklinikka/hyvinvointihankkeet/karola - romanien hyvinvointihanke/](https://www.odl.fi/fi/odl_saatio/odl_liikuntaklinikka/hyvinvointihankkeet/karola-romanien-hyvinvointihanke/)

Olemme pyydettyessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä

<p>NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5) TSETANES NAAL - KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4) Toteuttajat/osatoteuttajat: Suomen Romanifoorumi</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Teemapäivä</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Vuorovaikutuksellinen ja toiminnallinen seminaaripäivä.</p>
<p>Kohderyhmät: Romanitaustaiset henkilöt yleensä mutta erityisesti romaninuoret ja nuoret aikuiset. Malli on käytettävissä eri kohderyhmille motivoinnin ja osallisuuden vahvistamiseksi.</p>
<p>Yleinen tavoite: Osallistujan valmentaminen ja motivaation lisääminen oman elämän hallintaan liittyen sekä osallisuuden vahvistaminen. Osallistuja: Tietoisuus oman elämän hallintaan vaikuttavista tekijöistä lisääntyy ja hän saa konkreettisia keinoja / työkaluja vaikuttaa siihen. Ymmärtää oman lähtökohtansa, eletyn elämän ja perhetaustansa vaikuttavan nykyhetkeen ja tapaan käsitellä elämässä vastaan tulevia asioita.</p>
<p>Kuvaus: Teemapäivä voidaan rakentaa hyvin erilaisten sisältöjen ja teemojen ympärille, eri kohderyhmille ja alueen tarpeiden mukaan.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aloite Teemapäivän järjestämisestä tulee paikkakunnan yksittäiseltä henkilöltä, organisaatiolta tai toteuttajajärjestöltä itseltään. Teemapäivän taustalla on ajatus palvella, kohdata ja antaa työkaluja esim. vähemmistöryhmälle paikkakunnalla. 2. Osallistava ja motivoiva tapahtuman suunnittelu aloitetaan yhteistyön rakentamisella alueen toimijoiden kanssa. 3. Käytännön työtehtävät : <ul style="list-style-type: none"> - sovitaan ajankohdasta ja tehtävien vastuutahoista. - etsitään vaihtoehtoiset tilat tapahtumalle (huomioidaan mm. ryhmätyöstelyn vaatima tarve) - lähetetään tarjouspyynnöt tilavarauksista ja tarjoiluista - suunnitellaan viestintä ja tiedottaminen / markkinointi – kuka tekee mitä, miten ja missä markkinoidaan. Teemapäivien osalta on hyväksi koettu tapa, jossa tapahtuman markkinointi tapahtuu paikallisten vetämänä, järjestäjätahon tuella ja sosiaalisen median kautta. Huomioidaan kohderyhmän tavoitettavuus, esim. romaniväestöä ei välttämättä tavoiteta ilmoituksella paikallislehdessä - ilmoittautuminen / erityisruokavaliot ym. nettilomakkeen kautta 4. Teemapäivän sisällön suunnittelu: <ul style="list-style-type: none"> - tehdään yhteistyössä paikallisten yhteyshenkilöiden kanssa, romaniväestön kanssa työskennellessä aiheita voivat olla esim. arvot ja asenteet, lastenkasvatus, perhe- / avioliittotyö jne. - suunnitellaan päivän ohjelmataru ja luentojen/alustusten pitäjät. Tärkeä muistaa, että Teemapäivillä ei jaeta vain teoretietoa, vaan siellä kohdataan ja vaikutetaan henkilökohtaisella tasolla, oman elämäkokemuksen kautta. - jaetaan tietoa koulutuksen ja työn merkityksestä yksilön hyvinvoinnille. 5. Varsinaista Teemapäivää voi edeltää ns. Info-tilaisuus, jossa käydään kertomassa ajankohtaisista asioista ja keskustelemassa paikkakunnan vähemmistöryhmän kanssa. 6. Teema-alustusten/luentojen jälkeen on ryhmätyöskentelyä, jolloin asioita pohditaan henkilökohtaisemmalla tasolla. Pienryhmien jälkeen kokoonnutaan yhteen ja kukin ryhmä esittää kaikille koosteen mitä ryhmässä keskusteltiin /mitä oivalluksia siellä tehtiin. Myös muut toiminnalliset menetelmät ovat mahdollisia. 7. Jatkotyöskentelyyn kuuluu yhteydenpito osallistujiin ja yhteyshenkilöihin, henkilökohtaiset ohjaustuokiot ja ohjaus esim. koulutus- / työllisyysasioissa sekä Teemapäivä II:n järjestäminen yhdessä sovitusti.
<p>Resurssit:</p>

<p>Romaniaktivistit alueella Järjestäjätahon työntekijä/-t Teemapäivän aiheiden alustusten ja ryhmätuokioiden pitäjät, mitä useampaan ryhmään osallistujat jaetaan, sitä useampia työntekijöitä tarvitaan. Materiaalit teemoittain, esim. osallistujille jaettavat ryhmätyömateriaalit, Kahvitus ja ruokailut – yleensä ostopalveluna ulkopuoliselta toimijalta Tilavuokrat Matkakulut paikkakunnalle</p>
<p>Juurtuminen/kehittämisideat: Teemapäiviä järjestetään toteuttajaorganisaatioissa resurssien mukaan jatkossakin. Toimintakonsepti on hyväksi havaittu. Jatkoideat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - järjestötyöskentelyn vahvistaminen joko olemassa olevassa tai alueelle perustettavassa yhdistyksessä, - henkilökohtaiset yhteydenotot ja osallistujan ohjaaminen koulutus- / työllisyysasioissa tai niiden tarpeiden pohjalta, jotka nousevat henkilökohtaisissa ohjaustuokioissa esille. - yhteistyöpalaveri paikallisromanityöryhmän, alueen diakonien, kaupungin työntekijöiden tai kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. - Teemapäivän järjestäminen vuosittain yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, esim. seurakunnan tai kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
<p>Yhteystiedot: Suomen Romanifoorumi, www.romanifoorumi.fi Allan Lindberg - Nevo tiija- hanke; allan.lindberg@romanifoorumi.fi 044-2933947 Kyösti Florin – Nevo tiija- hanke; kyosti.florin@romanifoorumi.fi; 040-8249370</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media: https://www.facebook.com/romanifoorumi/ , www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut: www.romanienosallisuus.diak.fi, www.romanifoorumi.fi,</p>
<p>Olemme pyydettyäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä</p>

<p>TSETANES NAAL – KOULUTUSPOLUILLA (ESR, TL 4) NEVO TIILJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)</p>
<p>Toteuttajat/osatoteuttajat: Kirkkopalvelut Ry, Seurakuntaopisto sekä Suomen Romanifoorumi</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Ote Elämään- Kokemusasiantuntijakoulutus romaniaikuisille</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Kulttuurisensitiivinen koulutuskokonaisuus- menetelmä</p>
<p>Yleinen tavoite: Osallistujien voimaantuminen ja osallisuuden vahvistuminen sekä motivaatio osallisuuteen; opiskelun kynnyksen madaltuminen ja motivoituminen sekä urapolku-ajattelun laajentuminen.</p> <p>Romaniväestö: Osallistuja jäsentää koulutuksen prosessissa oman tarinansa elämänkaareissa ja hioo siitä työväliseksi kokonaisuuden, jonka pohjalta hän kykenee tunnistamaan suojaavia- ja riskitekijöitä koulutuksen ja työllistymisen osalta. Koulutusprosessissa osallistuja tulee tietoiseksi omasta tarinastaan, ympäristöstä, teoriasta ja niiden merkityksestä niin kuntoutumisessa kuin koulutukseen ja työhön ja yhteiskuntaan motivoitumisessa.</p> <p>Muut: Läheisverkostot yhteisössä saavat osallistujien kautta mentorointia osallisuuden merkityksestä elämän eri alueilla. Osallistuja työstää aktiivisesti koulutuksen sisältöjä ja jalkauttaa sitä arkeen koko koulutuksen ajan ja sen jälkeen. Hyötyjiä ovat yksittäisen osallistujan lisäksi hänen lähipiirinsä lisääntyneen tietoisuuden ja teorian soveltamisen kautta (esim. perheessä lasten koulunkäynnin tukeminen lisääntyy ja vahvistuu ja viesti koulutuksen mielekkyydestä aikuisille lisääntyy) sekä muu yhteisön osalta aaltovaikutuksena em. asiat. Hyötyjiä ovat myös koulutuksen järjestäjät, TE-viranomaiset, varhaiskasvatuskenttä ja muu sosiaali -ja terveysalan palvelukenttä jne. motivoituneista romaniasiakkaista.</p>
<p>Kohderyhmät: Nuoret romaniaikuiset ja aikuiset.</p>
<p>Kuvaus: Koulutuksen suunnittelu alkaa yhteistyön rakentamisella. Hyviä ohjaaja/ koulutuskumppaneita ovat pitkänlinjan romanitoimijat, joilla vahva luottamus ja ote kenttään sekä oppilaitoksesta tai muusta vastaavasta koulutuksen ammattilaisista. Osallisuutta vahvistetaan avoimilla suunnittelu/ keskustelufoorumeilla, joihin luotettu romanitoimija saa koottua romanikentän kiinnostuneita. Kouluttajatiimi päättää aikataulut ja aloittaa aktiivisen markkinoinnin. Markkinoinnissa on tärkeä ilmoittaa selkeästi aikataulut ja hakuprosessi. Valintaprosessi tehdään tasalaatuisesti yhtenevällä hakukriteeri – ja kysymyspatteristolla. Hakukriteerejä mm. Motivaatio, elämäntilanne ja ryhmässä toiminen. Kouluttajat pitävät valintakokouksen. Kokouksen jälkeen ilmoitetaan valintapäätökset hakijoille.</p> <p>Kouluttajat tapaavat suunnittelun ja palautteen merkeissä etukäteen aikataulutetulla sapluunalla koko koulutuksen ajan. Kouluttajat suunnittelevat ja työstävät ja arvioivat prosessia koulutusviikonloppujen välissä säännöllisesti ja kouluttajien oman lukujärjestyksen mukaisesti. Koulutus alkaa. Erilaisia toiminnallisia yksiö- ja ryhmätyömenetelmiä sekä kirjoittamista käytetään koko koulutuksen ajan. Koulutuksessa lähestymistavat ovat niin sosiokonstruktivistista oppimiskäsitystä kuin Freireläistä kasvatusnäkemystä sisältävää. Lopputyönään osallistujat esittelevät oman kokemusasiantuntijatarinansa pienryhmässä. Koulutus päätetään ja jaetaan todistukset.</p>
<p>Resurssit: Markkinointivälineitä kuten Facebook, Romanifoorumin nettisivut ja kouluttajien alustava henkilökohtainen koulutuksen markkinointi (SRF Teemapäivät mm.)</p> <ul style="list-style-type: none"> *10-20 motivoitunutta romaniaikuista *2-5 motivoitunutta ja osaavaa kouluttajaa / ohjaajaa (1 ohjaaja/ 4-5 osallistujaa) *10 x 2 päivän sisällöt *Sisältöihin sopivia toiminnallisia menetelmiä, erilaisia työskentelymateriaaleja *Ohjaajien / kouluttajien oma säännöllinen tapaaminen

*Verkko-oppimisympäristö tai muu vastaava paikka johon saa materiaaleja ja voi tarvittaessa keskustella
*Kahvitus ja ruokailumahdollisuus
*Resursseja koostetusti: Kouluttajien palkka, tilat (yhteinen luokkatila ja ryhmätiloja), catering, materiaalit

Juurtuminen/kehittämisideat:

Vertaismentorointikoulutus valmistuneille (4x 2 pv.); jatkaa ja vahvistaa alkanutta prosessia yksilön ja ryhmän osalta sekä antaa paremmat valmiudet yhteisön keskuudessa mentorointiin ja osallisuutta vahvistavan kokemuksen ja tiedon jalkauttamiseen.

Yhteystiedot:

Allan Lindberg - Nevo tiija- hanke; allan.lindberg@romanifoorumi.fi 044-2933947

Kyösti Florin – Nevo tiija- hanke; kyosti.florin@romanifoorumi.fi; 040-8249370

Kathy Metsälä – Tsetanes naal – hanke; kathy.metsala@seurakuntaopisto.fi; 044-7124986

Glenn Blomerus – Tsetanes naal- hanke, glenn.blomerus@seurakuntaopisto.fi; 040-1838164

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienosallisuus (Tähän?)

Internetsivut:

www.romanienosallisuus.diak.fi, www.romanifoorumi.fi, www.seurakuntaopisto.fi

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä

<p>HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): Nevo Tiija, Toimintalinja 5</p> <p>Toteuttaja/osatoteuttaja: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)</p>
<p>Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Kulttuurisensitiivinen väestötutkimus</p>
<p>Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Kohdennettu väestötutkimus</p> <p>Tietylle väestöryhmälle (esim. kieli- tai kulttuuriryhmä) kohdennettu tutkimus, jonka menetelminä käytetään yleisissä laajoissa väestötutkimuksissa käytettyjä tutkimusmenetelmiä. Yhteistyö kohderyhmän kanssa tutkimuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja raportoinnissa on tiiviimpää kuin väestötutkimuksissa yleensä. Kulttuurisensitiivisyys tarkoittaa ymmärrystä siitä, että kaikkien toimien taustalla vaikuttaa henkilön kulttuurinen tausta. Näin ollen ns. pääväestölle suunnatut toimet eivät välttämättä ole kulttuurillisesti neutraaleja, mikä voi nostaa osallistumiskynnystä niihin. Kulttuuritaustan huomioiminen voi madaltaa kynnystä osallistumiseen.</p>
<p>Tavoitteet:</p> <p>Yleinen tavoite: Kulttuurisensitiivisen väestötutkimusmallin tavoitteena on tuottaa tietoa kulttuurisensitiivistä lähestymistapaa hyödyntäen tietyn väestöryhmän hyvinvoinnista, terveydestä, elämänlaadusta, palvelujen tarpeesta sekä toiminta- ja työkyvystä. Näiden avulla osataan suunnata mm. terveyden- ja sosiaalihuollon voimavarat eri väestöryhmien tarpeiden mukaisesti. Väestötutkimuksella saadaan kerättyä tietoa, joka on vertailukelpoista koko väestöä kuvaavan tutkimustiedon kanssa. Tiedonkeruumenetelmiä ovat haastattelu, kysely, terveystarkastus ja hallinnolliset rekisterit. Laadullisilla haastatteluilla kerätään tietoa tiedonkeruun kokemuksista ja tulosten tulkinnasta (esim. tulosten esittely työpajoissa/fokusryhmissä ja keskustelu tulosten tulkinnasta yhdessä kohderyhmän kanssa).</p> <p>Kohdeväestö: Kulttuurisensitiivinen väestötutkimus edistää kyseisen väestöryhmän tietoisuutta hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja edesauttaa kyseisen väestön omaa aktiivisuutta hyvinvointiasioissa yksilö- ja yhteisötasolla. Tutkimuksen sisällön suunnittelu, tutkittavien tavoittaminen ja tulosten raportointi ja jatkotoimenpide-ehdotukset tehdään yhdessä kohdeväestön kanssa. Aiemmistä kulttuurisensitiivisistä väestötutkimuksista saatuja kokemuksia ja hyviksi koettuja toimintatapoja hyödynnetään seuraavissa tutkimuksissa, huomioiden eri väestöryhmien omaleimaisuus.</p> <p>Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, työelämän edustajat: Kulttuurisensitiivinen väestötutkimusmalli tuottaa eri tason päättäjille, viranomaisille, sosiaali- ja terveysalan sekä työllisyyspalvelujen ammattilaisille ja koulutuksen järjestäjille tietoa, joka on sovellettavissa terveyden ja hyvinvoinnin sekä yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistämiseksi. Määrällistä tietoa kyseisen väestöryhmän hyvinvoinnista voidaan hyödyntää asiakaslähtöisten ja tarpeenmukaisten terveys- ja sosiaalipalveluiden kehittämisessä ja palveluiden kohdentumisen arvioinnissa sekä työelämäosallisuuden edistämiseksi. Myös laadullista tietoa, jota kerätään tiedonkeruun prosessin kokemuksista, hyödynnetään asiakas- ja työelämäosallisuuden edistämiseksi kyseisen väestöryhmän kohdalla ja edelleen kehitettäessä osallistavan tutkimuksen menetelmiä.</p> <p>Muut:</p>

Mallin tavoitteena on edistää koko väestön tietoisuutta eri väestöryhmien hyvinvoinnista ja sen taustatekijöistä. Kulttuurisensitiivinen väestötutkimusmalli edistää vuoropuhelua ja terveysmyönteistä dialogia yhteiskunnassa. Tutkijoille ja medialle malli tarjoaa tietoperusteista aineistoa hyvinvointiaiheiden käsittelyyn väestöryhmäkohtaisesti. Mallin tavoitteena on lisäksi jatkokehittää, jalkauttaa ja jakaa osallistavan ja kulttuurisensitiivisen väestötutkimuksen menetelmiä ja tarjota materiaalia osallisuus- ja asiakkuusnäkökulmien huomioimiseen kyseisen väestöryhmän osalta kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kohderyhmät:

Kulttuurisensitiivisen väestötutkimuksen ensisijaisena kohderyhmänä ovat kulttuuriin kuuluvat tai esim. äidinkielen perusteella kohderyhmään valikoituvat henkilöt. Muita kerättävän tiedon kohderyhmiä ovat kunnan ja maakunnan palvelutoimijat, viranomaiset (erityisesti sosiaali-, terveys-, työllisyys- ja asumispalveluissa), kolmannen sektorin toimijat, media sekä koulutus- ja tutkimusorganisaatiot.

Kuvaus:

Riippumaton tutkimuslaitos toteuttaa väestötutkimuksia, joista saadaan tietoa mm. valtion ja maakuntien sosiaali- ja terveystalouden päätöksentekoa varten. Väestötutkimusten taustalla on ajatus tunnustaa eri väestöryhmien voimavarat ja haasteet, jotta niihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi palveluja suuntaamalla ja kehittämällä. Väestötutkimus voidaan kohdentaa tietylle väestöryhmälle, jos siihen kuuluvia kansalaisia ei voida identifioida koko väestölle suunnatuissa tutkimuksissa. Näin on esimerkiksi romanien ja saamelaisien kohdalla, koska he ovat Suomessa pieniä vähemmistöryhmiä, ja koko väestölle suunnatuissa tutkimuksissa kyseiset ryhmät jäävät liian pieneksi luotettavan tiedon saamiseksi. Osaryhmä voi siis olla kieliryhmä tai kulttuuriryhmä, mutta väestötutkimus voi kohdistua myös esimerkiksi tiettyyn ikäryhmään tai se voidaan toteuttaa paikallisesti. Tällöin voidaan puhua myös kohdennetusta tutkimuksesta. Tärkeää on, että osallistujat valitaan satunnaisesti tai muuten kattavasti, jolloin voidaan olettaa tutkittavien kuvaavan koko kohderyhmää.

Kulttuurisensitiivisessä tutkimuksessa huomioidaan kulttuuriin liittyviä erityispiirteitä. Kysymyksissä esitetyt väittämät saattavat merkitä tutkittavalle eri asioita kuin tutkimuksen tekijöille. Väestötutkimuksen tiedonkeruumenetelminä on useita, esimerkiksi käyntihaastattelut terveystarkastuksineen, puhelinhaastattelut ja posti- tai verkkokyselyt. Näillä kerätään tietoa mm. elinolosuhteista, terveydestä, hyvinvoinnista, asumisesta, osallisuudesta, syrjinnästä sekä työ- ja toimintakyvystä ja palvelujen käytöstä. Väestötutkimuksissa pyritään käyttämään standardoituja menetelmiä ja kysymyksiä. Näin siksi, että kerättävä tieto olisi sekä luotettavaa että vertailukelpoista mm. eri väestöryhmissä.

Tutkitun puolueettoman tiedon puute rajoittaa useita kehittämiskohteita, jotka on linjattu eri toimintaohjelmissa. Tarvitaan tietoa siitä, mitkä toimet ja miten kohdennettuina, olisivat tehokkaimpia. Esim. liikuntaintervention suunnittelussa on keskeistä tietää liikuntaan motivoivat ja estävät tekijät. Kulttuurisensitiivyyden toteutuminen, esim. kuuleminen, osallistuminen ja tavoittelu, tulee huomioida tutkimuksen resurssoinnissa.

Kulttuurisensitiivinen väestötutkimus auttaa selvittämään kehittämiskohteita ja kyseisen ryhmän hyvinvoinnin todellista tilaa, kun jokin tietty ryhmä on valittu kohdeväestöksi. Keskeistä mallin toteutuksessa on osallisuus, joka alkaa siitä, kuinka kohdeväestö määritellään. Ryhmien sisäiset valtasuhteet vaikuttavat siihen, kuka ryhmään kuuluu. Tämä saattaa vaikuttaa myös siihen, ketkä osallistuvat tutkimukseen, ja sitä kautta tuloksiin. Puolueettoman tiedon tuottamiseksi jostakin tietystä etnisestä ryhmästä lainmukaisella tavalla on itseidentifikaatio. Muita identifikaatiokeinoja voivat olla muun muassa äidinkieli

tai syntymämaa tai muu tieto, joka saadaan väestörekisteristä. Sensitiivisten tietojen, kuten etnisyyden kohdalla, tietoja ei saada väestörekisteristä, joten tutkimuksella ei ole varsinaista otosta, vaan tutkimukseen pyritään saamaan osallistumaan mahdollisimman suuri ja edustava joukko kyseiseen ryhmään itsensä kuuluvaksi kokevia yksilöitä.

Väestötietojen puute aiheuttaa sen, ettei yhteystietoja saada, joten tutkimukseen kutsuminen on tehtävä verkostojen avulla. Tähän on keinona ns. avainhenkilöiden palkkaaminen tutkimusavustajaksi, jotka tiedottavat ja kutsuvat ihmisiä osallistumaan. Tutkimuksesta tulee tiedottaa laajasti. Mm. kohderyhmän omat yhdistykset, tapahtumat ja mediat ovat hyviä tiedotuskanavia.

Haasteena on luottamuksen saavuttaminen. Kun kyseessä on erityisen haavoittuvassa asemassa oleva ryhmä, joka on aiemmin kokenut systemaattista vainoa, kuten juutalaiset tai romanit, on oletettavaa, että henkilötiedon kerääminen aiheuttaa epäluuloa. Terveystietojen ja hyvinvoinnista saadaan objektiivista tietoa parhaiten yhdistämällä haastattelussa ja terveystarkastuksissa saatuja tietoja. Tämä saattaa aiheuttaa epäilyksen tietosuojan säilymisestä ja ns. etnisen rekisterin keräämisestä. Yhteistyössä tutkimuksen ohjaus-, ja fokusryhmien ryhmien ja erilaisten yhteistyötahojen, kuten yhdistysten kanssa käydyissä keskusteluissa tähdennetään väestötietojärjestelmän tietosuojan olevan tarpeeksi tiukka ja lainmukainen.

Aineistoa kerrytetään kutsumalla mahdollisimman laajasti tutkittavia osallistumaan tutkimustapahtumiin valtakunnallisesti. Väestötutkimuksesta tekee poikkeuksellisen se, ettei valmista väestörekisteripohjaista otantaa toteuteta lainsäädännön vuoksi. Tutkittavia pyritään kutsumaan eri ikäluokista ja sosioekonomisista taustoista kohdennetuilla tutkimustapahtumilla. Osallistuminen kerryttää yksilö- ja yhteisötasolla kohderyhmän tietoisuutta ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta ja edistää siten toiminta- ja työkykyä ja osallisuutta. Tutkimusavustajat tiedottavat tutkimuksesta yhteistyössä paikallisten palvelu- ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa (esim. yhdistykset, hankkeet). Luottamus rakentuu valtiollisen sosiaali- ja terveyssektorilaitoksen ja yhteisön välille vuosien yhteistyön tuloksena. Tutkimuskielteisyyttä ehkäistään positiivisen verkostotoiminnan ja yhteiskehittämisen keinoin. Kohdentaminen lisää palvelujen tarkoituksenmukaisuutta ja positiivisen diskriminaation keinoja voidaan käyttää tarvittaessa. Tutkimus toteutetaan erilaisissa matalan kynnyksen tiloissa, joihin tutkittavien on luontevaa ja mielekästä saapua. Tutkimushoitaja antaa välitöntä palautetta tutkittavan terveydestä ja hyvinvoinnista sekä palveluohjausta. Tapahtumissa keskustellaan paikallisista hyvinvointitarpeista ja kehittämisideoista. Liikkuvat kenttäpisteet mahdollistavat sen, että aktiivinen paikallinen väestö voi edistää omaa hyvinvointiansa tekemällä yhteistyötä tutkimustiimin kanssa, mahdollistaen tietoon perustuvan jatkokehittämisen, esimerkiksi elintapainterventiot.

Resurssit:

Kulttuurisensitiivinen väestötutkimus edellyttää yhden tohtoriksi väitelleen vastaavan tutkijan tieteellisen tason takaamiseksi ja eettisen tutkimusluvan saamiseksi. Tiedonkeruun sisällön ja toteutuksen suunnittelu, tulosten vertailukelpoisuuden arviointi ja moni muu asia puoltaa myös sitä, että tällaisessa tiedonkeruussa on riittävässä määrin mukana monipuolinen, eri sisältö- ja menetelmäalojen pätevä asiantuntijakaarti, joilla on vahva kokemus ja osaaminen väestön ja sen osaryhmien hyvinvoinnin tutkimuksesta ja tietolähteistä. Lisäksi tarvitaan ainakin yksi vähintään maisteritasoinen projektitutkija, jolla on riittävä kokemus väestötutkimusmenetelmistä. Projektikoordinaattorin tulee olla vähintään maisterin tasoinen kulttuurintutkija, jolla on riittävä kulttuurisensitiivinen osaaminen ja monikulttuurisuusasioiden ymmärrys ja kyky toimia sillanrakentajan tutkimusmaailman ja kohdeväestön välillä. Lisäksi tarvitaan tutkimuslaitoksen tilasto-, viestintä- ja IT-henkilöstön työpanosta. Keskeisessä osassa on kenttähenkilöstö, johon kuuluu

vähintään sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suorittaneita tutkimushoitajia, joilla on osaamista palveluohjaukseen ja kulttuurisensitiiviseen asiakastyöhön. Tärkeimmässä asemassa ovat sillanrakentajina toimivat tutkimusavustajat, jotka tiedottavat tutkimuksesta, rakentavat luottamusta ja kutsuvat osallistujia. Heillä tulee olla vahva kyseisen kulttuurin tuntemus ja kuuluminen kyseiseen yhteisöön sekä tarvittavat yhteistyötaidot. Edellytyksenä kulttuurisensitiivisyyden toteutumiseksi ovat yhteisön tuki eli asialle myönteiset henkilöt, jotka luovat positiivista mielikuvaa ja auttavat vähentämään ennakkoluuloja. Tärkeitä ovat myös yhteistyötahot yhdistyksissä ja muissa vaikuttamistehtävissä. He voivat viedä asiaa omissa verkostoissaan eteenpäin, rakentaa luottamusta ja tehdä käytännön yhteistyötä tutkimuksen suunnittelu-, toteutus- ja raportointivaiheessa. Kulttuurisensitiivisellä väestötutkimuksella on aina oltava projektiryhmä, joka valvoo tutkimuksen tieteellistä tasoa sekä kohdeväestön edustajista ja tutkimustiimin jäsenistä koostuvia kumppaniraateja, jotka kommentoivat hankkeen sujumista yhteisö- ja kulttuurinäkökulmasta suunnittelu- toteutus ja raportointivaiheessa ja kehittävät jatkotoimenpiteitä tulosten pohjalta.

Juurtuminen/kehittämisideat:

Tutkimustulosten pohjalta tehtävät suositukset, toimenpide-ehdotukset, materiaalit ja interventiot terveyden edistämiseen, mahdolliset jatkotutkimukset ja -hankkeet.

Yhteystiedot:

Anneli Weiste-Paakkanen
Erikoissuunnittelija
Terveyden ja Hyvinvoinnin laitos
Mannerheimintie 166
PL 30
00271 Helsinki
Puh.0295248374
anneli.weiste-paakkanen@thl.fi

Linkit/sosiaalinen media:

www.facebook.com/romanienhyvinvointitutkimus

Internetsivut:

www.thl.fi/roosa

Olemme pyydettäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: kyllä

HANKKEEN NIMI (ja toimintalinja): NEVO TIJJA – UUSI AIKA (ESR, TL 5)

Toteuttaja/osatoteuttaja: Vantaan kaupungin työllisyyspalvelut

Palvelumallin/toimintamallin/hyvän käytännön nimi: Yksilöllinen uraohjaus työllisyyden tukemisessa

Tyyppi (menetelmä, toimintatapa, tapahtumakonsepti, julkaisu tms.): Toimintatapa

Kohderyhmät:

Työttömät sekä haastavassa työmarkkina-asemassa olevat täysi-ikäiset romanit (ja/tai muut asiakkaat). Työllisyyskysymyksissä työskentelevät viranomaiset, muut palveluntarjoajat sekä potentiaaliset työnantajat.

Tavoitteet:

Yleinen tavoite: Tavoitteena asiakkaiden työllistyminen tai koulutukseen siirtyminen yksilöllisen uraohjauksen keinoin.

Romaniväestö: Yksilöllisen uraohjauksen sekä romaniasiakkaiden tuen tarpeeseen liittyvien erityispiirteiden huomioiminen. Kokonaisvaltainen asiakkaan tukeminen on edellytys työ- ja uraohjauksen suunnittelussa, toteutuksessa sekä tulosten saavuttamisessa. Romaniväestön tukeminen erityisesti uraohjaukseen liittyen vaatii laajempaa asiantuntemusta sekä erityisten toimintatapojen mallintamista. Yksilöllisen uraohjauksen avulla romaneille luodaan räätälöityjä polkuja työelämään. Lisätään romanien tietoisuutta olemassa olevista tukitoimista sekä palveluista.

Koulutusorganisaatiot, viranomaiset, muut toimijat: Uraohjauksen avulla päästään saumattomaan yhteistyöhön sekä kahdensuuntaiseen valmennustyöhön palveluntarjoajien sekä romaniasiakkaiden välillä. Tällaisia tahoja ovat mm. kouluttajat, työllisyystoimijat sekä valmennustalot. Palveluntarjoajat tarvitsevat valmennusta siitä, kuinka kohdata sekä ohjata romaniasiakasta onnistuneesti.

Työelämän edustajat: Uraohjaus toimii siltana työnantajien sekä romaniasiakkaiden välillä. Käytännössä tämä tarkoittaa yksittäisten työnantajien kontaktoimista työnhakutilanteissa sekä tukemista tarvittaessa myös työkokeilujakson tai työjakson aikana.

Kuvaus:

Kokonaisvaltainen romaniasiakkaan tukeminen on edellytys yksilöllisessä uraohjauksessa. Intensiivinen työote ja joissakin tapauksissa jopa päivittäinen yhteydenpito romaniasiakkaaseen on yksi avaintekijöistä onnistuneen uraohjauksen kannalta. Romaniasiakkaan uraohjauksen edellytys on polutus ja sen rinnalla kulkeva motivointityö.

Malli yksilöllisestä uraohjauksesta:

- a) **Asiakkaan ohjautuminen:** Asiakasohjautuvuutta voi tapahtua monin eri tavoin. Vaihtoehtoja ovat aktiivinen itseohjautuvuus, palveluohjaus toisen toimijan kautta tai uraohjaajan aktiivisen jalkautumisen/kenttätyöskentelyn kautta. Reagointi asiakkaan tarpeeseen tulee tapahtua mahdollisimman nopeasti.
- b) **Yhteydenpito.** Ylläpidetään motivaatiota ja sitoutetaan asiakasta yhteistyöhön. Aktiivinen yhteydenpito on osa mallia ja tätä jatketaan koko asiakkuuden ajan. Yhteydenpito tapahtuu käytännössä tapaamisten, puheluiden tai tekstiviestien välityksellä.
- c) **Yksilöllinen uraohjaus.** Prosessi sisältää aktiivisen yhteydenpidon lisäksi laaja-alaisen elämäntilanteen kartoituksen sekä valmennussuunnitelman. Suunnitelma on asiakaslähtöinen. Kartoituksen ja suunnitelman jälkeen tuetaan asiakkaan pääasiallista tavoitetta, joka on työllistyminen. Ohjausprosessi etenee asiakkaan tarpeiden ja kykyjen perusteella, mutta yhteistä uraohjausmallille on intensiivinen tuki. Uraohjauksen aikana selvitetään asiakkaan toiveita ja tavoitteita, tuetaan asiakasta arjenhallinnassa ja autetaan selvittämään mahdolliset esteet ennen opiskelua, tai työllistymistä. Päivitetään yhdessä asiakkaan kanssa työnhakuasiakirjat sekä selvitetään koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Otetaan yhteyttä yhdessä asiakkaan kanssa palveluntarjoajiin, oppilaitoksiin, tai työnantajiin. Ohjataan mahdollisiin tukipalveluihin. Asiakkaan työllistyessä tarjotaan edelleen tukea sekä työntekijälle että työnantajalle. Uraohjauksen tuen häivyttämisen aikana asiakkaasta tulee itsenäinen työntekijä, joka osaa hyödyntää olemassa olevaa palvelujärjestelmää itsenäisesti.

Juurtuminen/kehittämisideat: Romaniasiakkaiden kohdalla hyväksi havaittu toimintamenetelmä juurrutetaan olemassa oleviin palveluihin sekä rakenteisiin. Menetelmä voidaan levittää paitsi romaniasiakkaiden keskuuteen, mutta siitä hyötyisivät mahdollisesti myös muutkin haastavassa työmarkkina-asemassa olevat työttömät henkilöt. Intensiivinen, yksilöllinen ja asiakkaan tarpeista lähtevä kokonaisvaltainen uraohjaus juurrutetaan osaksi palvelujärjestelmäämme.

<p>Yhteystiedot:</p> <p>Riitta Dincay; Vantaan kaupunki / työllisyyspalvelut, riitta.dincay@vantaa.fi, 050-3121979</p> <p>Miriam Schwartz; Nevo Tiija / Vantaan työllisyyspalvelut, miriam.schwartz@vantaa.fi, 040-5829833</p> <p>Tanja Blomerus; Nevo Tiija / Vantaan työllisyyspalvelut, tanja.blomerushagert@vantaa.fi, 043-8272194</p> <p>Leif Hagert; Nevo Tiija / Vantaan työllisyyspalvelut, leif.hagert@vantaa.fi, 043-8272195</p>
<p>Linkit/sosiaalinen media:</p> <p>www.facebook.com/romanienosallisuus</p>
<p>Internetsivut:</p> <p>www.romanienosallisuus.diak.fi</p>
<p>Olemme pyydettyäessä valmiit esittelemään käytäntöä koulutuksissa ja seminaareissa: Kyllä</p>